

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

محضرات علمی و تاریخی قرآن

منبع عکس: www.yjc.ir

مقدمه

خداؤند بزرگ را بسیار شاکر و سپاسگزارم که توفیق انجام کاری در حوزه قرآن را به این حقیر داد. هنوز مدت زیادی از آشنایی من با موضوع معجزات قرآن نمی‌گذرد. برای سالهای طولانی و در زمان دانش‌آموزی می‌شنیدم که قرآن معجزه است ولی همیشه برایم نامفهوم بود که معجزه بودن قرآن یعنی چی؟ تا اینکه در حدود شش ماه پیش و به صورت اتفاقی در اینترنت با سایتهاي آشنا شدم که معجزات علمی قرآن را نشان می‌دادند یعنی نشان می‌دادند که بسیاری از کشفیات و مطالب علمی که توسط بشر در قرن اخیر کشف شده است در قرآن ذکر شده است. بعد از آشنایی با اینگونه مطالب، درک معجزه بودن قرآن برایم آسانتر شد. از آنجایی که تاثیر این مطالب برای خود و خانواده‌ام بسیار زیاد بود لذا تصمیم گرفتم تا از روی مطالب موجود در کتب و سایتها جزوای منسجم تهیه کنم تا اولاً برای کسانی که نمی‌توانند به صورت طولانی مدت دسترسی به اینترنت داشته باشند و مطالب را از اینترنت بخوانند مفید باشد و هم اینکه معجزات قرآنی که قطعیت بیشتری دارد را گردآوری کنم و از بیان معجزاتی که خیلی قطعیت ندارد و یا هنوز می‌باشی منظر گذر زمان و تحقیقات بیشتر بود صرفنظر شود. مطلبی که دوست دارم حتماً به آن اشاره کنم این است که هدف از خواندن این جزو و یا سایر مطالب مرتبط، این نیست که ما بفهمیم در قرآن مطالب علمی زیادی وجود دارد که توسط بشر در قرن‌ها پس از نزول قرآن کشف شده است و بخواهیم به قرآن به چشم یک کتاب علمی، تاریخی و ... نگاه کنیم و بگوییم که اگر در قرآن مطالب علمی بسیاری وجود دارد چرا قبل از کشف آنها توسط بشر، کسی نتوانسته است آنها را از قرآن استنباط کند و یا اینکه گفته شود چرا با وجود کتابی که مملو از مطالب علمی جدید و بکر است، هنوز مسلمانان از بسیاری از ملت‌ها و کشورها عقب‌تر هستند و سوالات بسیاری از این قبیل (مسلمانان بعد از مطالعه کامل این جزو خود به پاسخ پرسش‌های فوق پی‌خواهید برد).

قرآن یک کتاب علمی، تاریخی و ... نیست بلکه کتابی است که برای راهنمایی بشر به سمت و سوی هدایت فرستاده شده است. هدایتی که مسیر آن هرگز توسط علم بشری قابل دسترسی و اکتشاف نیست مثلاً با وجود پیشرفت‌های بسیار در علوم مختلف هنوز پاسخ‌های منطقی در مورد روح داده نشده است و یا اینکه هیچ علمی تابحال نتوانسته حتی به اندازه سر سوزنی به وجود جهان پس از مرگ و کیفیت و چگونگی آن پی‌برد.

بنابراین مطالب علمی که در بعضی سوره‌ها مشاهده می‌شود و علم امروزی پس از ۱۴ قرن به درستی آنها پی‌برده است تنها برای اثبات حقانیت و ایمان آوردن افراد به درستی قرآن و پیروی از آن به عنوان کتابی نازل شده از سوی خداوند است. بنابراین هدف از تهیه این جزو و یا سایر مطالبی که با عنوان معجزات قرآن نوشته می‌شود صرفاً برای ایمان آوردن به صحت قرآن، علاقمندی به قرآن و در نهایت ترویج قرآن برای مطالعه مفاهیم و استفاده از آن در زندگی روزمره می‌باشد.

نکته مهمی که وجود دارد آن است که اگر حضرت محمد (ص) یا فردی دیگر قرآن را نوشته بود، همانطوری که در زمان صدر اسلام بسیاری این تهمت را به پیامبر می‌زدند، هرگز نمی‌توانست مطالب علمی فراوانی در موضوعات مختلف از جمله: کیهان شناسی، آفرینش هستی و موجودات مختلف، پژوهشکی و ... داشته باشد که قرن‌ها بعد از آن کشف و اثبات شود. اگر پیامبر خودش این کتاب را نوشته بود چگونه می‌توانست در آیات اولیه سوره الروم پیش‌بینی کند که در طی ۳ تا ۹ سال آینده سپاه روم بر ایران غلبه خواهد کرد. تنها کافی بود این پیشگویی درست از آب در نیاید و آن وقت همین مطلب برای اثبات ادعای کذب این پیامبر و برچیده شدن دین و مذهب وی کافی بود.

معجزات ذکر شده در قرآن (اعم از علمی و غیره) به منظور این است که به بسیاری از انسان‌های امروزی که معجزات پیامبران را تنها در کتاب‌ها و فیلم‌ها دیده‌اند نشان دهد که همین الان نیز معجزه پیامبر خاتم (ص) قابل مشاهده است و هر زمانی که مایل باشیم می‌توانیم این معجزات را مشاهده کیم.

در پایان از همه خوانندگان عزیز طلب دعای خیر برای هدایت در صراط مسقیم و عاقبت بخیری برای همه افراد بشر را دارم. انشاالله خداوند رحمتی بر دل‌های ما نازل کند و دل‌های ما را به پیروی از این کتاب هدایت‌گر، منور و نورانی کند. از دوستان خودم نیز خواستارم تا در صورتی که این مطالب برای آنها جالب و مفید بود آن را به دوستان خود نیز معرفی کنند.

پ.ع

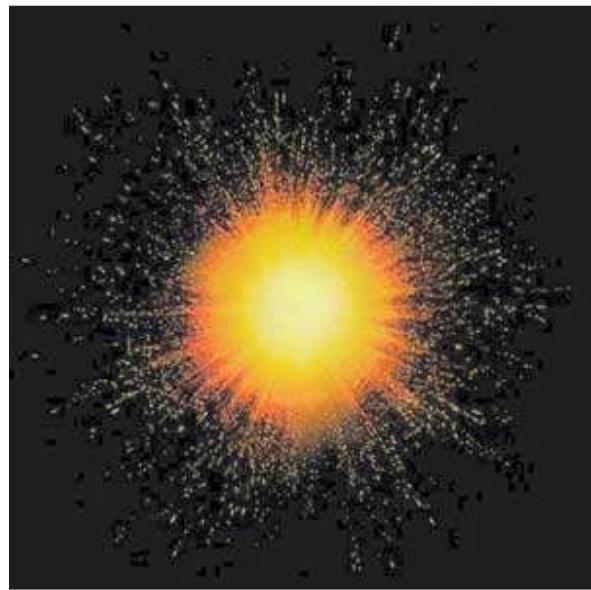
شهریور ۱۳۹۲

فرست مطالب

۷.....	پیدایش کائنات و جهان .....
۸.....	توسعه و انبساط جهان .....
۹.....	پایان جهان و انقباض بزرگ .....
۱۰	خلقت از دود داغ .....
۱۱	متحرک بودن خورشید و ماه .....
۱۴.....	تفاوت‌های ساختاری بین خورشید و ماه .....
۱۵.....	مدار حرکت ماه .....
۱۹.....	روز، روشن کننده زمین.....
۲۲.....	جدایی دو دریا .....
۲۷.....	زمین کروی شکل .....
۲۸.....	حرکت زمین .....
۳۰	تعیین جهت چرخش زمین .....
۳۲.....	آفرینش ازواج و قانون زوجیت عام اشیا (نظریه کوانتموم)
۳۵.....	سقف محفوظ.....
۳۷.....	پیشگویی قرآن از غلبه روم بر ایرانیان .....
۳۹.....	پیشگویی قرآن از پیدا شدن جسد فرعون.....
۴۱.....	اشاره قرآن به وجود مرکز دروغگویی در قسمت جلوی مغز .....
۴۳.....	مرکز رهبری، کنترل، عمل و راهنمایی .....
۴۴.....	جنسیت فرزند .....
۴۶	خرما و فواید آن از نظر قرآن .....
۴۷.....	جنین شناسی در قرآن .....
۵۱	شگفتی های زنبور عسل .....
۵۵.....	بیان باقی ماندن بقایای کشتی نوح به عنوان آینه عبرت در قرآن .....
۵۹.....	معجزه ذبح اسلامی .....
۶۳.....	حرام بودن گوشت خوک .....
۶۴.....	اجتماع حیوانات .....
۶۶.....	تعادل مطلق جهان .....

میزان دقیق برای هر چیز در جهان ۶۷

پیدایش کائنات و جهان

تا اواسط قرن بیستم چنین تصور می‌شد که جهان به صورت نامحدود بوده و همیشه وجود داشته و تا ابد نیز وجود خواهد داشت. مطابق این نظریه، کائنات ثابت بوده و اول و آخر ندارد. این نظریه که جهان را بر پایه مجموعه‌ای از مواد ثابت و غیر قابل تغییر می‌دانست موجب پدیدار شدن فلسفه ماده-گرایی (ماتریالیسم) گردید که در نتیجه وجود خالق را انکار می‌کرد. در حالیکه علم قرن بیستم فرضیه کائنات ثابت را رد کرد. اکنون ما در قرن ۲۱ قرار داریم و طلوع جدیدی در انتظار ماست. تابحال تجربیات و مطالعات بسیاری انجام گردیده و ثابت شده است که جهان آغازی داشته است. برخلاف عقیده‌ی ماتریالیست‌ها، جهان ثابت و معین نیست و همیشه در حال حرکت، تغییر و توسعه می‌باشد. مطالعات دانشمندان کیهان‌شناسی نشان می‌دهد که جهان در یک لحظه با یک انفجار بزرگ از هیچ به وجود آمده است. دانشمندان فیزیک نجومی به این نتیجه رسیده‌اند که تمامی کائنات همراه با ابعاد مادی و زمانی خود در اثر یک انفجار بزرگ در یک نقطه (big bang) ایجاد شده است. این انفجار در حدود ۱۵ میلیارد سال پیش رخ داده است. قبل از انفجار بزرگ هیچ کهکشان، ستاره و سیاره‌ای وجود نداشته است. تمام کائنات اعم از زمین، ماه، خورشید، منظومه شمسی، کهکشان راه شیری و میلیاردها کهکشان و ستاره و سیاره و قمر دیگر، در آغاز آفرینش همه به هم فشرده و در یک نقطه‌ی بسیار کوچک با چگالی فوق العاده و دمای بسیار بالا مجتمع بودند (تصور آن کمی سخت به نظر می‌رسد). وقوع انفجار بزرگ موجب شلیک، انبساط و پراکنده شدن ذرات در فضا شده است و به تدریج و با سرد شدن این ذرات پراکنده شده، ستاره‌ها و سیارات و کهکشان‌ها شکل گرفته‌اند. قرآن کریم به این موضوع که تمامی کائنات و آسمانها و زمین در یک نقطه بهم متصل بودند اینگونه اشاره می‌کند:

نَكَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ
حَيٌّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ. (سورة الانبياء/ آیه ۳۰)

آیا کافران ندیدند که آسمانها و زمین به هم پیوسته بودند و ما آنها را از یکدیگر باز کردیم و هر چیز زنده‌ای را از آب قرار دادیم؟ آیا ایمان نمی‌آورند؟ (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

قرآن کریم در این آیه به یکی از بزرگترین کشفیات تاریخ علمی بشر اشاره می‌کند و آن پیوسته بودن و بهم چسبیدن تمامی آسمانها و زمین بهم در یک نقطه و سپس جدا کردن آنها از یکدیگر به دست خدای قادر متعال می‌باشد. نکته‌ی دیگری که در آیه فوق وجود دارد این است که چرا در آیه فوق اشاره به کافران شده و آنها را مورد خطاب قرار داده است. اگر کافران زمان پیامبر مورد نظر باشد که مسلمان آنها از چنین امری اطلاعی نداشتند. شاید منظور آیه از این کافران، کافران عصر حاضر و کسانی که از این مطالب آگاهی دارند ولی باز به خدای بزرگ ایمان نمی‌آورند باشد. افرادی که سعی می‌کنند این پدیده و سایر نشانه‌های خدا را تنها با توجیه علمی و ... تعبیر کرده و خدا را در کارها بی‌نقش و اثر جلوه دهند.

- منبع: ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.
۲- <http://www.quranpajoh.blogfa.com>
۳- منبع عکس: www.yaranesabz.com

توسعه و انبساط جهان

قرآن حدود ۱۴ قرن قبل نازل شده است. در زمانی که علم نجوم و سایر علوم بسیار ابتدایی بودند. قرآن در مورد انبساط جهان می‌گوید:

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِإِيمَدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ. (سورة الداريات/ آیه ۴۷)
ما آسمان را با قدرت بنا کردیم و همواره آنرا وسعت می‌بخشیم. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

تا اوایل قرن بیستم دانشمندان بر این نظر بودند که جهان همیشه ثابت بوده و از ازل تا ابد موجود بوده و خواهد بود. در حالی که مشاهدات و محاسبات جدید نشان داد که جهان آغازی داشته و در حال توسعه می‌باشد. در شروع قرن بیستم الکساندر فریدمن، فیزیکدان روسی و جرج لمیتر ستاره شناس بلژیکی محاسبه کردند که جهان در حرکت مداوم بوده و توسعه می‌یابد. فریدمن با استفاده از معادلات نسبیت عام اینشتین نشان داده بود که جهان، برخلاف تصور موجود ایستا نیست، بلکه باید

همانند یک بادکنک در حال انبساط باشد. این اطلاعات توسط مشاهدات انجام شده در سال ۱۹۲۹ تائید گردید. ادوین هابل منجم آمریکایی توسط تلسکوپ خود مشاهده کرد که ستاره‌ها و کهکشان‌ها مداوماً از یکدیگر دور می‌شوند. این بزرگ‌ترین کشف در علم نجوم بود. هابل در حین مشاهدات خود دریافت نور ستاره‌ها با زیاد شدن فاصله‌شان به سمت قرمز شدن مایل می‌شود. مطابق قوانین فیزیک ستاره‌ای که به سمت ما می‌آید، نور آن به سمت رنگ بنفش مایل می‌شود و ستاره‌ای که از ما دور می‌شود، نور آن به سمت رنگ قرمز مایل می‌شود. با توجه به مشاهدات هابل، ستاره‌ها و کهکشان‌ها بصورت مداوم از سیاره زمین و از یکدیگر فاصله گرفته و دورتر و دورتر می‌شوند. جهانی که در آن همه چیز از یکدیگر دور می‌شوند در حال توسعه و انبساط است. برای روشن شدن این موضوع فرض کنید که جهان مانند سطح یک بادکنک است. هر قدر این بادکنک زیادتر باد شود به همان اندازه نقاط روی سطح آن از یکدیگر دورتر می‌شوند.

کرات آسمانی وقتی از یکدیگر دورتر می‌شوند که جهان توسعه یابد. این موضوع بصورت نظری توسط آلبرت اینشتین که بزرگ‌ترین دانشمند قرن بیستم به شمار می‌آید کشف شد اما وی با خاطر اجتناب از مخالفت با فرضیه جهان ثابت که در آن زمان مورد قبول همه بود، روی کشف خود زیاد پافشاری نکرد اما بعداً این کار را بزرگ‌ترین اشتباه زندگی خود قلمداد نمود. این حقیقت در قرآن وقتی تشریح شده بود که تلسکوپ‌های پیشرفته امروزی اختراع نشده بود و این نشان می‌دهد که قرآن کلام الله، خالق تمام جهانیان است.

منبع: ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

<http://noorportal.net> -۲

Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005 -۳

پایان جهان و انقباض بزرگ

همانطور که گفته شد خلقت جهان با یک انفجار بزرگ آغاز شده است. از آن لحظه به بعد جهان همیشه در حال انبساط بوده و هست. دانشمندان می‌گویند وقتی جرم جهان به قدر کافی زیاد شود بالاخره انبساط جهان به پایان می‌رسد و نیروی جاذبه موجب انقباض و فرورفتگی جهان در خودش می‌شود. عقیده بر این است که جهان در حال انقباض در نهایت به یک حرارت شدید منتهی می‌شود. این انقباض به نام انقباض عظیم یا big crunch شناخته می‌شود. آناتاکالوش و اندری لینر اساتید فیزیک دانشگاه استانفورد درباره این موضوع چنین نوشتند:

جهان نهایتاً انقباض نموده و از بین می‌رود. تمام چیزهایی که ما می‌بینیم و نمی‌بینیم انقباض نموده و به یک نقطه کوچکتر از پروتون تبدیل می‌شوند. عیناً مانند این است که ما در یک سوراخ سیاه باشیم. ما دریافتیم که تلاش‌ها برای تشریح انرژی تاریک^۱ پیش‌بینی می‌کند که این انرژی تدریجاً منفی شده و باعث بی ثباتی جهان، انقباض و بالاخره نابودی آن می‌گردد. فیزیکدان‌ها می‌دانند که انرژی تاریک می‌تواند منفی شده و جهان در آینده بسیار دور دچار نابودی شود. حال ممکن است که در حال حاضر، ما نه در شروع دوران حیات جهان بلکه در اواسط آن قرار داشته باشیم. فرضیه big crunch می‌گوید: جهانی که به وسیله انفجار بزرگ از یک نقطه آغاز و توسعه یافته است در نهایت رو به نابودی و انقباض گذاشته تا اینکه تمام جرم خود را از دست داده و به یک نقطه واحد با چگالی بی‌نهایت (با دمای بی‌نهایت داغ) تبدیل می‌شود یعنی دوباره به نقطه ابتدایی خود که انفجار بزرگ از آن آغاز شده بود باز می‌گردد. فرضیه big crunch بصورت زیر در قرآن بیان شده است:

السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوْلَ خَلْقٍ نَعِيْدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ.

(سوره الانبیا/ آیه ۱۰۴)

در آن روز که آسمان را همچون طومار درهم می‌پیچیم، (سپس) همانگونه که آفرینش را آغاز کردیم آنرا باز می‌گردانیم، این وعده‌ای است بر ما و به یقین آن را انجام خواهیم داد. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

طومارهای زمان قدیم که از آنها برای نوشتن نامه استفاده می‌شد را در ذهن مجسم کنید. باز شدن طومار را می‌توان به انبساط آن و بسته شدن آن را به انقباض آن نسبت داد. آیه فوق می‌گوید: همانگونه که آفرینش را آغاز کردیم آنرا باز می‌گردانیم یعنی همانطور که آنرا همانند طوماری باز کرده و منبسط کردیم همانگونه آنرا جمع و منقبض کرده و به نقطه اول باز می‌گردانیم. همان چیزی که در فرضیه

۱- این انرژی موجب افزایش سرعت انبساط جهان و دور شدن کهکشان‌ها از یکدیگر می‌شود.

بیگ کرانچ گفته شد و پیش‌بینی شد که جهان به نقطه‌ی ابتدا که از آن شروع شده است بازگردد. این نظریه علمی کاملاً با توضیحات قرآن مطابقت دارد.

منبع: کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

خلقت از دود داغ

امروزه دانشمندان می‌توانند تشکیل ستاره‌ها از ابرهای داغ گازی را مشاهده کنند. جهان از یک جرم گرم گازی (دودی شکل) به وجود آمده است. خلقت جهان در قرآن کشف این دانشمندان را تائید می‌کند.

(سورة

انْ فَقَالُوا لَهَا قَوْلَتِنَا أَئْنَا طَائِعِينَ

لِإِلَهٍ بِالسِّمَا طِبِعَهُمْ أَسْتَوْخَ

فصلت/آیه ۱۱

سپس به آفرینش آسمان پرداخت در حالی که بصورت دود بود، به آن و به زمین دستور داد: به وجود آیید (و شکل گیرید) خواه از روی اطاعت و خواه اکراه! آنها گفتند: ما از روی طاعت می‌آییم (و شکل می‌گیریم) (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

دود را در عربی دخان می‌گویند و این دود حالت جهان را قبل از آنکه به شکل امروزی درآید توصیف می‌کند. دود یا گاز داغ در حین و قبل از شکل‌گیری این جهان وجود داشته و ستاره‌ها و کهکشان‌ها از آن به وجود آمده‌اند. واژه دخان در قرآن به بهترین شکل این دود را تشریح می‌کند چون دود یک حجم، پر از ذرات گازی شکل است که دارای ذرات کوچک جامد مرتبط به هم می‌باشد. بایستی یادآور شد که فقط در قرن بیستم دانشمندان قادر به فهمیدن این مطالب شدند که جهان از گازهایی پر حرارت به شکل دود تشکیل شده است. این اطلاعات یکی از معجزات قرآن کریم است.

منبع: کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

متحرک بودن خورشید و ماه

خداآوند متعال در توصیف ماه و خورشید می‌فرماید:

فِي النَّهَارِ كَيْوُلْجُلُ النَّهَارِ فِي الْلَّيلِ وَسَخْرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ يَجْرِي حَلَّامَسْمَى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ . (سورة لقمان/آیه ۲۹)

آیا ندیدی که خداوند شب را در روز و روز را در شب داخل می‌کند و خورشید و ماه را مسخر ساخته و هر کدام تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می‌دهند؟ خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

این دو جرم سماوی بارها در قرآن ذکر شده‌اند و اکثر اوقات هم هنگام بیان حرکت و کیفیت آنها، با هم ذکر شده‌اند و این نشان می‌دهد که از نظر خصوصیات حرکتی، مشترکاتی دارند. از این رو ما هم این دو را با هم‌دیگر مورد توجه قرار می‌دهیم. مفسرین و محققین زیادی بر روی مسئله حرکت ماه و خورشید و علی‌الخصوص خورشید براساس آیات قرآن بحث کرده‌اند و همگی آن‌ها به متحرک بودن خورشید براساس آیات قرآن اذعان کرده‌اند.

در قرآن کریم برای بیان متحرک بودن خورشید و ماه بیشتر از ماده «**يَجْرِي، جَرِيًّا وَ جَرَيَانًا وَجَرَائِيَّة**» است که به معنی حرکت سریع است و این لغت برای توصیف حرکت آب روان، اسب، باد و خورشید به کار می‌رود. مشابه این آیه، آیه ۲ سوره رعد و آیه ۵ سوره زمر و آیه ۱۳ سوره فاطر است که از متحرک بودن خورشید و ماه تا زمان معین (**أَجْهِي حُبْسَتَهُ**) کنند و نهایت زمانی را برای حرکت آن دو مطرح می‌کنند. این حکم واحد درباره خوشید و ماه نشان می‌دهد که از نظر اتمام زمان حرکت، آن دو با هم مشترک هستند. در آیات دیگر فقط برای توصیف حرکت خورشید از واژه «**تَجْرِيَ**» استفاده شده است با این تفاوت که این بار صحبت‌جان («**بِرَاحْسَحَى**») کت آن نیست، بلکه صحبت از «**الْمُسْتَقْرِ**» آها.

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقْرِّ لهاَ دَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ (سورة يس/آیه ۳۸)

و خورشید (نیز برای آنها آیتی است) که پیوسته بسوی قرارگاهش در حرکت است، این تقدیر خداوند قادر و داناست. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

کلمه **الْمُنْفَلَقَةِ الْكَبِي** سه احتمال دارد: ۱- اسم زمان به معنی زمان استقرار ۲- اسم مکان به معنی محل استقرار ۳- مصدر میمی به معنی استقرار و آرام گرفتن.

اگه مُعْتَقِر اسم زمان باشد در این صورت‌جان («**قَرِيبَسَلَّهُ**») معنی خواهد بود و می‌توان برای ماه نیز آن را در نظر گرفت اما اگر به معنی اسم مکان یا مصدر باشد این اختلاف تعبیر، می‌تواند اشاره به این نکته باشد که فقط برای خورشید می‌توان از مقصود حرکت صحبت کرد و این خورشید است که مقصد حرکت مستقلی در علم الهی دارد که به سمت آن جاری است به گونه‌ای که

برای ماه نمی‌توان از چنین مقصدی صحبت کرد. در واقع این حرکت خورشید به سمت مقصد معلومی در علم خدا است که ماه و دیگر سیارات منظومه شمسی را نیز به دنبال خود می‌کشاند.

همین طور در قرآن کریم برای توصیف حرکت ماه و خورشید دو بار از لفظ «یَسِّبُحُونَ» استفاده شده است:

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ فِي فَلَكٍ يَسِّبُحُونَ. (سوره الانبیاء/ آیه ۳۳)

او کسی است که شب و روز و خورشید و ماه را آفرید، هر یک در مداری در حرکتند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

و دیگری در این آیه:

لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْلَيلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلُّ فِي فَلَكٍ يَسِّبُحُونَ. (سوره یس/ آیه ۴۰)

نه خورشید را سزاست که به ماه رسد، و نه شب بر روز پیشی میگیرد و هر کدام در مسیر خود شناورند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

«یَسِّبُحُونَ» از ماده سَبَح است که به معنای حرکت سریع در آب یا هوا و یا همان شنا کردن است. با توجه به عبارت «یَسِّبُحُونَ» از تحلیل حرکت شناوری اجرام سماوی این نکات به دست می‌آید:

(الف) شنا کردن (السَّبَاحَةُ نوعی حرکت انتقالی و رو به جلو توأم با حرکت ذاتی خود جسم است چون شناگر هم بدن خودش حرکت دارد و هم اینکه رو به جلو در حرکت است. پس وقتی این تعبیر درباره زمین و ماه و خورشید به کار رفته است علاوه بر حرکت انتقالی آنها دلالت بر حرکت ذاتی (حرکت وضعی) آنها هم می‌کند. ما واقعاً برای اجرام آسمانی شاهد این هستیم که علاوه بر حرکت انتقالی در مدارشان، یک حرکت وضعی به دور خود هم دارند بنابراین بهترین جمله برای توصیف شکل حرکتی آنها همان شنا کردن است.

حرکت وضعی زمین به دور خودش باعث پدید آمدن شب و روز می‌شود. ماه نیز حرکت وضعی دارد، منتهی چون دوره تناوب حرکت وضعی ماه مساوی با دوره حرکت انتقالی آن به دور زمین است، همواره یک طرف کره ماه را می‌بینیم و چنین به نظر می‌رسد که ماه حرکت وضعی ندارد. خورشید هم حرکت وضعی دارد. به علت جامد نبودن سطح خورشید و حالت گازی و پلاسمایی داشتن آن، در نزدیکی خط استوای خورشید، دوره تناوب چرخش وضعی حدود ۲۵,۶ روز و در نزدیکی قطب‌های آن در حدود ۳۳,۵ روز است. از دید ناظر زمینی، به دلیل چرخش زمین به دور خورشید، زمان تناوب حرکت وضعی خورشید طولانی‌تر شده و در استوای آن در حدود ۲۸ روز به نظر می‌رسد.

در خصوص حرکت انتقالی و رو به جلو نیز برای خورشید، حداقل سه نوع حرکت انتقالی مطرح شده است:

- ۱- حرکت نسبت به ستارگان همسایه در کهکشان راه شیری با سرعتی در حدود ۲۰ کیلومتر در ثانیه.
- ۲- حرکت انتقالی به دور مرکز کهکشان راه شیری که از آن در حدود ۲۴۰۰۰ تا ۲۶۰۰۰ سال نوری فاصله دارد و دوره تناوب این حرکت در حدود ۲۲۵ تا ۲۵۰ میلیون سال است و با سرعت ۲۲۰ کیلومتر در ثانیه این مسیر را طی می‌کند.
- ۳- حرکت با کهکشان راه شیری نسبت به تابش پس زمینه کیهانی که با سرعت ۳۷۰ کیلومتر در ثانیه صورت می‌گیرد.

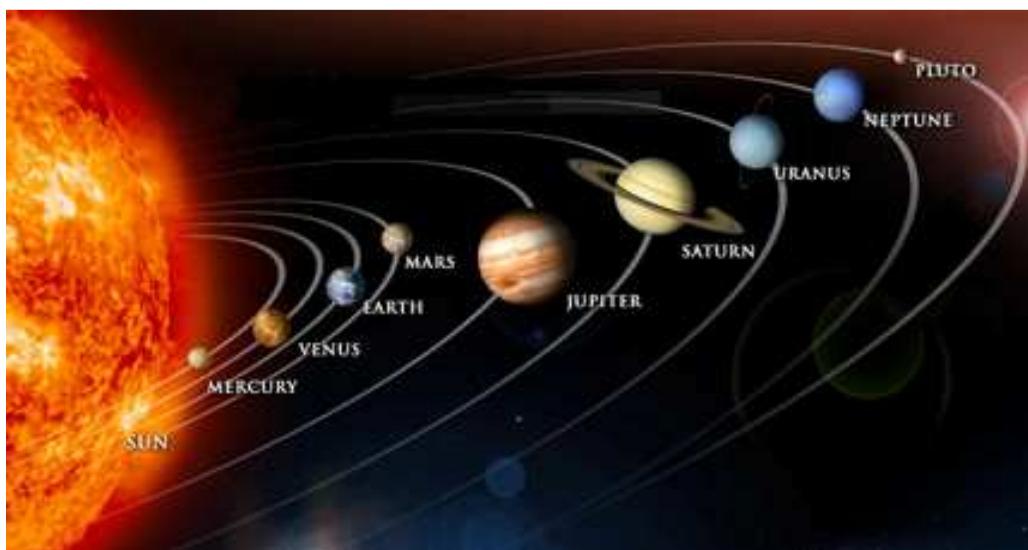
ب) شناوری اقتضا می‌کند که توازن بین نیروهای وارد شده بر جسم برقرار باشد چرا که مثلاً برای جسم شناور بر روی آب، نیروی وزن رو به پایین با نیروی بالابری حاصل از غوطه‌وری در آب مساوی بوده و اثر همدیگر را خنثی می‌کنند.

همین امر برای اجرام آسمانی هم صدق می‌کند. از دید ناظری که بر روی این اجسام قرار دارد، مانند ما که بر روی کره زمین هستیم نیروی جانب مرکز ناشی از جاذبه خورشید، توسط نیروی گریز از مرکز ناشی از حرکت دورانی زمین در مدارش مساوی بوده و اثر همدیگر را خنثی می‌نمایند و در نتیجه زمین به سمت خورشید سقوط نمی‌کند و یا از خورشید فرار نمی‌کند. بهترین تعبیر برای این شرایط حاکم بر حرکت سیارات، همان شناوری است که قرآن از آن استفاده کرده است. این شرایط در حرکت ماه و خورشید نیز حاکم است.

ج) همانطور که می‌دانیم فضای بین سیارات و ستاره‌ها خلاً مطلق نیست و مقدار بسیار کمی غبار کیهانی و یون‌های مثبت ناشی از بادهای خورشیدی و نیز ماده تاریک (dark matter) که هنوز ماهیت آن کاملاً آشکار نشده است فضای بین سیارات و اجرام آسمانی را پر کرده است و اجرام آسمانی در بین این مواد، مسیر خود را در مدارشان طی می‌کنند و همانند کسی که در حال شنا کردن است راه خود را رو به جلو باز می‌کنند. باز هم بهترین تعبیر از این نحو حرکت، شنا کردن است که خداوند متعال در قرآن کریم در قرآن به آن تصریح کرده است.

منبع: کتاب الکترونیکی قرآن و فیزیک، نشریه الکترونیکی پرسمن به آدرس www.porseman.org

تفاوت‌های ساختاری بین خورشید و ماه

همانطور که می‌دانیم یگانه منبع روشنایی در منظومه شمسی خورشید است. با پیشرفت تکنولوژی ستاره‌شناسان دریافتند که ماه منبع روشنایی نبوده، بلکه صرفاً روشنایی خورشید را منعکس می‌کند و از خود نوری ندارد. البته این مطلب اکنون برای ما بطور واضح و شفاف ثابت شده است ولی برای مردمان ۱۴ قرن پیش (در عصر نزول قرآن) واقعاً بسیار سخت بود که کسی بتواند به مصنوعی و انعکاسی بودن نور ماه پی ببرد و دریابد که نور ماه از خودش نیست و بازتاب نور خورشید است. خداوند در قرآن کریم لغات گوناگونی را برای خورشید و ماه به کار برده است و به این ترتیب تفاوت‌های ساختمانی آنها در قرآن روشن گردیده است.

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا

(سوره نوح/آیه ۱۶)

و ماه را در میان آسمان‌ها مایه روشنایی و خورشید را چراغ فروزانی قرار داده است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

مشابه این آیه در جای دیگر می‌فرماید:

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا

(قسمتی از آیه ۵ سوره یونس)

او کسی است که خورشید را روشنایی و ماه را نور قرار داد. (ترجمه آیت الله مکارم)

در هر دو آیه ذکر شده در مورد پرتو افسانی ماه از عبارت «نور» و راجع به خورشید از واژه‌های «سراج» و «ضیاء» استفاده شده است. این اختلاف تعبیر در تابندگی این دو جرم آسمانی، می‌تواند اشاره به تفاوت کیفیت تابش آن دو باشد. به همین خاطر مفسرین از قدیم درباره این اختلاف تعبیر،

اظهار نظرهای گوناگونی داشته‌اند اما امروزه به خاطر مشخص شدن ماهیت نوردهی ماه و خورشید، راحت‌تر می‌توان درباره این آیات صحبت کرد.

بنا به نظر مفسرین معاصر، تعبیر به «سراج» (چراغ) و «ضیاء» (روشنایی) درباره خورشید و «نور» درباره ماه به خاطر آن است که نور خورشید همانند چراغ از درون خودش می‌جوشد و نورش ذاتی است، اما نور ماه از درون خودش نیست و اکتسابی و عَنْ ضلست و شبیه بازتابی است که از آئینه منعکس می‌شود، و به همین خاطر کلمه «نور» که مفهومی اعم از نور ذاتی و عَنْ ضدارد در مورد آن به کار رفته است.

امروزه با پیشرفت علم نجوم می‌دانیم که ماه نوری از خود ساطع نمی‌کند و نور خورشید را منعکس می‌کند. این حقایق در قرآن در زمانی بیان شده بود که انسان‌ها وسایلی برای کشف علمی این حقایق نداشتند و دانش مردم درباره اجرام آسمانی بسیار محدود بود.

منابع: ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسماند.

۲- قرآن و فیزیک، نشریه الکترونیکی پرسمان
www.3danshmandsmal.persianblog.ir

مدار حرکت ماه

﴿أَلْقَمَادَ

مَدْرَاقُّهُرْ جُونِ مَنَازِلَ الْقَدِيمَةِ لَا الشَّمْسُ ۖ ۳۹ ۷۰ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ ثُدُرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلُّ فِي فَلَكٍ يَسْبُحُونَ ۖ ۴۰﴾. (سوره یس / آیه ۴۰ و ۳۹)

و برای ماه منزلگاه‌هایی قراردادیم (و هنگامی که این منازل را طی کرد) سرانجام بصورت (شاخه کهنه قوسی شکل و زرد رنگ خرما) در می‌آید (۳۹). نه خورشید را سزاست که به ماه رسد و نه شب بر روز پیشی می‌گیرد و هر کدام در مسیر خود شناورند (۴۰). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

در تفسیر نمونه گفته شده «منظور از «مَكَازِلَ» همان منزلگاه‌های بیست و هشت گانه‌ای است که ماه قبل از محقق و تاریکی مطلق طی می‌کند زیرا هنگامی که ماه، سی روز تمام باشد تا شب بیست و هشتم در آسمان قابل رویت است ولی در شب بیست و هشتم به صورت هلال بسیار باریک زرد رنگ، کم نور و کم فروغ در می‌آید و در دو شب باقیمانده قابل رویت نیست که آن را محقق می‌نامند. البته در ماههایی که بیست و نه روز است تا شب بیست و هفتم معمول‌گاه در آسمان دیده می‌شود و دو شب باقیمانده محقق است.

این منزلگاهها کاملاً دقیق و حساب شده است به طوری که منجمان از صدها سال قبل می‌توانند طبق محاسبات دقیقی که دارند آن را پیش‌بینی کنند.

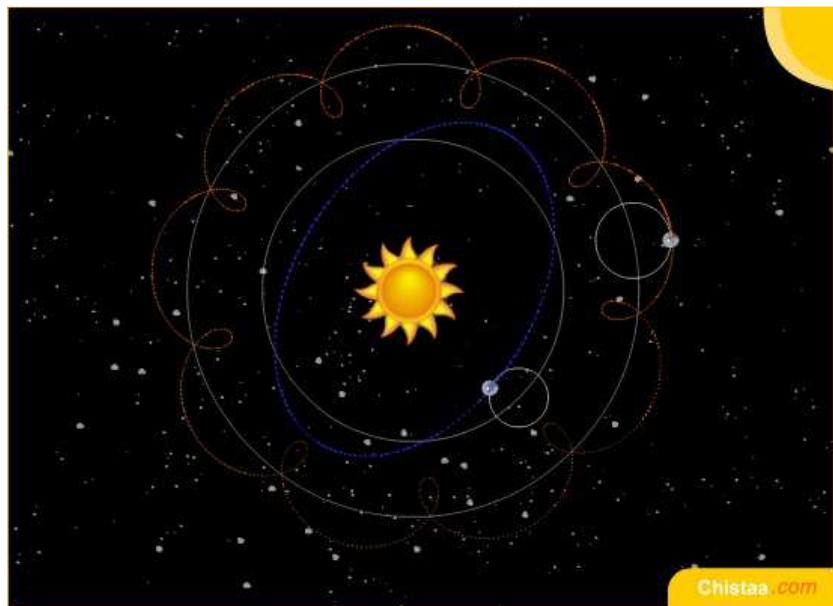
این نظام عجیب به زندگی انسانها نظم می‌بخشد و یک تقویم طبیعی آسمانی است که با سواد و بی‌سواد، توانایی خواندن آن را دارد. به طوری که اگر انسان کمی دقت و ممارست در وضع ماه در شباهای مختلف کند می‌تواند با نگاه کردن وضع آن، دقیقاً و یا تقریباً بداند آن شبکدام شب از ماه است (و ما این امر را آزموده‌ایم). زیرا در آغاز ماه، نوک‌های هلال رو به طرف بالا است و تدریجاً بر حجم ماه افزوده می‌شود تا هفتم که نیمی از دائیره کامل ماه آشکار می‌شود و باز بر آن افزوده می‌شود تا چهاردهم که به صورت بدر کامل در می‌آید. از آن به بعد از سمت پائین ماه کم می‌شود تا بیست و یکم که باز به صورت نیم دائیره در می‌آید. همچنین از آن کاسته می‌شود تا شب بیست و هشتم که به صورت هلال ضعیف کم رنگی در می‌آید که نوک‌های آن رو به طرف پائین است.

واز همین جا مفهوم تعبیر لطیف «**كَالْعَرْجُونُ الْقَدِيمٌ**» روشن می‌شود زیرا «**عَرْجُونٌ**» به طوری که غالب مفسران و ارباب لغت گفته‌اند آن قسمت از خوشة خرماست که به درخت اتصال دارد.

توضیح اینکه: خرما به صورت خوشه بر درخت ظاهر می‌شود. پایه این خوشه، به صورت چوب قوسی شکل زرد رنگی است که به درخت متصل است و نوک آن مانند جارو است و دانه‌های خرما همچون دانه‌های انگور به نخهای آن متصل‌اند. هنگامی که خوشه «**نخل**» را می‌برند آن پایه قوسی شکل بر درخت باقی می‌ماند که وقتی می‌خشکد و پژمرده می‌شود کاملاً به هلال قبل از محقق‌ماند زیرا همان گونه که هلال آخر ماه که در جانب مشرق آسمان، نزدیک صبحگاهان ظاهر می‌شود خمیده، پژمرده، زرد رنگ، و نوک‌های آن رو به پائین است عرجون قدیم نیز همین گونه است.

و توصیف آن به قدیم اشاره به کهنگی آن است زیرا هر قدر این شاخه‌ها کهنه‌تر می‌شود باریکتر و پژمرده‌تر و زرد رنگ‌تر می‌شود و شباهت بیشتری به هلال آخر ماه پیدا می‌کند.

تفسیر دیگری که می‌توان برای آیه فوق بیان کرد تفسیر علمی مربوط به حرکت ماه می‌باشد. کره ماه مثل قمرهای سیارات دیگر در یک مسیر مدار مستقیم حرکت نمی‌کند. ماه در حین حرکت به دور زمین، همراه با زمین به دور خورشید نیز می‌گردد لذا حرکت آن در هر ماه قمری به صورت یک قوس خمیده می‌باشد. به شکل زیر توجه کنید. مسیر قرمز رنگ مسیر حرکت ماه را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود مسیر حرکت ماه در یک دور گردش آن به دور زمین که معادل یک ماه می‌شود، به صورت یک قوس به نظر می‌رسد.

Chistaa.com

در شکل زیر درخت خرما و شاخه‌های نشان داده شده است.

همانطور که مشاهده می‌شود شاخه‌های درخت خرما نیز به صورت خمیده هستند و شاخه‌های قدیمی که زرد رنگ هستند نسبت به شاخه‌های جوانتر (شاخه‌های سبز رنگ) قوس بیشتری دارند و به شکل حرکت ماه شباهت بیشتری دارند. جای هیچ گونه شکی نیست که برای فردی حدود ۱۴۰۰ سال

پیش، غیر ممکن است که دانشی درباره مسیر حرکت ماه داشته باشد و این مطلب تنها نشان‌گر معجزه علمی دیگری از قرآن کریم می‌باشد.

منبع: ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون بحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

۲- تفسیر نمونه، اثر آیت الله مکارم شیرازی
منابع عکس‌ها:

www.chistaa.com -۳

<http://www.gol-azin.com> -۴

<http://fa.wikipedia.org> -۵

روز، روشن کننده زمین

در چهار آیه نخست سوره شمس آمده است:

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا (۱) وَالْقَمَوِ اللَّهُ تَلَاهَا (۲) ارِ إِذَا جَلَّاهَا (۳) وَاللَّيلِ إِذَا يَغْشَاهَا (۴). (سوره الشمس/آیات ۱ تا ۴)

به خورشید و گسترش نور آن سوگند (۱) و به ماه هنگامی که بعد از آن درآید (۲) و به روز هنگامی که صفحه زمین را روشن سازد (۳) و به شب آن هنگام که زمین را بپوشاند (۴). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

به آیه سوم توجه کنید. در تفسیر نمونه گفته شده: «**جلّاهَا**» از ماده تجلیه به معنی اظهار و ابراز است. در این که ضمیر در «**جلّاهَا**» به چه چیز باز می‌گردد در میان مفسران گفتگو است. بسیاری آن را به زمین یا دنیا برمی‌گردانند. درست است که در آیات گذشته سخنی از زمین در میان نبوده ولی از قرینه مقام روشن می‌شود. بعضی نیز معتقدند: ضمیر به خورشید برمی‌گردد یعنی: قسم به روز هنگامی که خورشید را ظاهر می‌کند.

مردم در طول تاریخ به این فهم خو گرفته‌اند که طلوع خورشید تاریکی شب را از میان برده و روز را روشن می‌نماید. مگر می‌شود روز روشن کننده خورشید یا زمین باشد؟

در آغاز دهه شصت قرن بیستم میلادی فعالیت‌های فضانوردان آغاز شد. فضانوردانی که به آسمان سفر کرده بودند با حقایق شگفت آوری مواجه شدند. آنها متوجه گردیدند که تاریکی شدیدی اغلب اجزای کیهان را پوشانده است و لایه روشنی‌بخش روز کمربند بسیار باریکی است که ضخامت آن از

سطح دریا تنها دویست کیلومتر می‌باشد. این کمربند نیمکره رو به خورشید زمین را می‌پوشاند و با سرعتی معادل میانگین سرعت چرخش زمین به دور محور خود در مقابل خورشید حرکت می‌کند. به محض عبور از این لایه باریک، خورشید به صورت قرصی کمرنگ در صفحه‌ای سیاه به نظر می‌آید. همچنان که ستارگان به صورت نقاط کمرنگ نمایان شده و به سختی قابل مشاهده می‌باشند.

قرآن هزار و چهارصد سال قبل به این موضوع اشاره نموده است. دانشمندان با بررسی این پدیده حیرت‌انگیز در صدد برآمدند تا علت تاریکی کیهان و روشنایی در نیمکره رو به خورشید زمین با ضخامتی معادل دویست کیلومتر را دریابند. آنها متوجه شدند که اکثر قریب به اتفاق پرتوهای خورشیدی قابل روئیت نیستند. آن بخش از پرتوها که مرئی هستند تنها پس از چندین بار انعکاس و پراکندگی در تعدادی از اجسام مانند مولکولهای عناصر و ترکیبات تشکیل دهنده لایه پایینی اتمسفر گازی زمین با گرد و غبار، قطرات ریز آب و بخار موجود در آن دیده می‌شوند. چگالی اتمسفر گازی زمین همراه با ارتفاع آنقدر کم می‌شود که به سختی قابل ادراک است. همچنان که محتوای آن مانند گرد و غبار و رطوبت هم به همین وضعیت دچار می‌شوند. بنابراین کار پراکنده کردن و منعکس نمودن نور، تنها در دویست کیلومتر پایینی اتمسفر گازی رخ می‌دهد و تنها در همین قسمت قابل روئیت است. اما در سایر اجزای کیهان تاریکی مطلق حکم‌فرما بوده و خورشید به صورت قرصی در زمینه سیاه در دریای گسترده تاریکی کیهانی دیده می‌شوند.

کاهش فشار اتمسفر گازی زمین از حدود یک کیلوگرم بر سانتی متر مربع در سطح دریا به کمتر از یک میلیونیم این فشار در بخش‌های بالایی اتمسفر گازی زمین این موضوع را تایید می‌کند. در چنین فشار اندکی که به سختی قابل ادراک است مولکول‌های مواد تشکیل دهنده اتمسفر به اتم‌ها و یون‌های خود تجزیه می‌شوند. این امر تحت تاثیر پرتوهای کیهانی ناشی از خورشید و سایر ستارگان رخ می‌دهد. ضمن آنکه افزایش گازهای سبک مانند هلیم و کاهش گازهای نسبتاً سنگین‌تر مانند اکسیژن و نیتروژن به کم شدن فشار کمک می‌کند. علاوه بر موارد فوق افزایش شدید دما تا بیش از ۲۰۰۰ درجه در لایه ترموسفر و لایه خارجی اتمسفر نیز به رقیق شدن هوا کمک می‌کند بنابراین در بخش‌های بالایی جو زمین (در ارتفاع بیش از ۲۰۰ کیلومتر) بخش مرئی پرتوهای خورشیدی تقریباً جایی برای انعکاس یا پراکنده شدن نمی‌یابند و به همین علت پرتوهای خورشیدی تنها در دویست کیلومتر پایینی اتمسفر گازی زمین دیده می‌شوند زیرا در این قسمت اجسام ریز برای انعکاس و پراکندگی نور به وفور یافت می‌شود. بر این اساس نور سفید و زیبای روز آشکار می‌شود و با تدبیر دقیق الهی به آسمان، خورشید، ابر، آب، دریا و ... و همه اجسام رنگی خاص می‌بخشد. این رنگ خاص ناشی از تجزیه نور سفید به طیف‌های هفت گانه، جذب برخی از آنها و انعکاس برخی دیگر است. این بدان معناست که روز (یا برای فهم بهتر باید بگوییم اتمسفر زمین) خورشید را آشکار می‌کند و نه بالعکس. اگر لایه روز

(دویست کیلومتر پایینی اتمسفر گازی در نیمکره رو به خورشید) و تراکم گازها، رطوبت و گرد و غبار در آن نبود هیچگاه خورشید (تصویر فعلی) برای ما روشن و آشکار نمی‌شد.

این یک حقیقت علمی است که در عصر فضانوردی نوین کشف شده است. همه‌ی ما تابحال در برنامه‌های مستند تلویزیون، عکس‌ها و تصاویر فضایی را دیده‌ایم. آیا تابحال برایتان این سوال پیش آمده بود که چرا در همه این تصاویر شب وجود دارد و هیچ تصویری از روز در فضا نیست. شاید شما هم مثل من فکر می‌کردید که این تصاویر را در شب گرفته‌اند چون ستارگان و دیگر سیارات در شب بهتر دیده می‌شوند. در صورتی که حقیقت این است که خارج از جو زمین در تمامی ساعات شب است و تاریکی در آن حکم‌فرماست و تنها در کره زمین و به دلیل وجود جو زمین پرتوهای مرئی خورشید سطح زمین را روشن می‌کنند.

قرآن کریم به همین خاطر روز را «مُبْكِيٰه معنی نمایاننده توصیف کرده و می‌فرماید :

آَلَّمْ يَرَوَا أَنَا جَعَلْنَا اللَّيلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَآيَاتِ بُطْرِأَفِيلِكَ قَوْمٌ يُؤْمِنُونَ . (سوره النمل/ آیه ۸۶)

آیا ندیدند که ما شب را برای آرامش آنها قرار دادیم و روز را روشنی بخش؟ در این امور نشانه‌های روشنی است برای کسانی که ایمان می‌آورند (و آماده قبول حقند). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

قرآن کریم صبح را هم روشن کننده توصیف می‌کند و می‌فرماید:

وَاللَّيلِ إِذْ أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَالصَّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ . (سوره المدثر/ آیات ۳۳ و ۳۴) و قسم به شب تار چون باز گردد (۳۳) و قسم به صبح چون جهان را روشن سازد(۳۴). (ترجمه آقای الهی قمشه‌ای)

امروزه فهم بهتری نسبت به این آیات فراهم شده است و در نتیجه دریچه‌هایی جدید از اعجاز قرآن کریم که نشان دهنده خدایی بودن این کتاب مقدس است به روی ما گشوده شده است.

منبع: کتاب الکترونیکی اعجاز علمی قرآن کریم (مجموعه مقالاتی از: دکتر زغلول نجار، دکتر نظمی خلیل ابوعطاء، دکتر منصور العبادی و هارون یحیی) مترجمین: علی عباسی و آیت الله خزائی، نشریه الکترونیکی پرسمان به آدرس www.porseman.org

جدایی دو دریا

اقیانوس شناسان به تازگی دریافت‌هاند که وقتی دو دریا به هم می‌رسند به دلیل وجود نیروی کشش سطحی، آب آنها با یکدیگر ترکیب نمی‌شود. آب دریاهای مختلف غلظت‌های متفاوتی با هم دارند و کشش سطحی ایجاد می‌کنند گویی که دیواره نازکی بین آن دو دریا برپا شده است.

در اقیانوس اطلس جریان آب شیرینی وجود دارد که آن را گلف استیریم می‌نامند. این جریان عظیم از سواحل آمریکای مرکزی حرکت می‌کند و سراسر اروپا را طی می‌کند و به سواحل اروپای شمالی می‌رسد. عرض این جریان ۱۵۰ کیلومتر و عمقش حدود ۸۰۰ متر و سرعتش ۱۶۰ کیلومتر می‌باشد و حرارت آن با آبهای اطرافش ۱۰ تا ۱۵ درجه تفاوت دارد. در آنجا هزاران کیلومتر مربع آب وجود دارد که با آبهای اطراف خود مخلوط نمی‌شوند. این خاصیت در بسیاری از رودخانه‌ها از جمله رودخانه‌های کشور خودمان نیز وجود دارد.

همچنین در کشور مصر نیز هی‌تی اکتشافی از دانشگاه مصر دریافتند که آبهای خلیج عقبه از نظر خواص شیمیایی و فیزیکی با آبهای دریایی احمر تفاوت دارند و با آن مخلوط نمی‌شود. همچنین در جایی که دریایی احمر به اقیانوس هند می‌رسد نیز این خاصیت وجود دارد. این پدیده در دریاری مدیترانه و اقیانوس اطلس که در تنگه جبل الطارق به هم می‌رسند نیز دیده می‌شود.

مورد دیگر در شهر توریستی اسکاگن در دانمارک، جایی که دریای بالتیک و شمالی به هم می-پیوندند این پدیده دیده شده است
در سوره الرحمن آیات ۱۹ تا ۲۱ به این موضوع اشاره شده است:

وَجَ الْبَحْرِينِ يَلْتَقِيَانِ ۚ ۱۹ ۚ بَيْنَهُما بَرْزَخٌ لَا يَعْلَمُ ۚ ۲۰ ۚ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ۲۱ ۚ

(سوره الرحمن/آیات ۱۹ تا ۲۱)

دو دریای مختلف (شور و شیرین، گرم و سرد) را در کنار هم قرار داد، در حالی که با هم تماس دارند(۱۹). در میان آن دو برزخی است که یکی بر دیگری غلبه نمیکند (و به هم نمیآمیزند) (۲۰). پس کدامیں نعمتهای پروردگارتان را انکار میکنید؟ (۲۱). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

بیشترین دلیلی که باعث وقوع چنین پدیده‌های می‌شود غلطت، شوری و شیرینی دریاهاست که باعث جلوگیری از ترکب آنها می‌شود در آیات دیگری از قرآن نیز بطور دقیق به این موضوع اشاره شده است:

الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَ هَذِهِ الْمُلْحُ أَجَاجُ وَجَعَلَ بَيْنَهُما بَرْزَخًا وَجِرْأًا مَحْجُورًا . (سوره الفرقان/آیه ۵۳)

او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد، یکی گوارا و شیرین و دیگر شور و تلخ، و در میان آنها برزخی قرار داد تا با هم مخلوط نشوند (گویی هر یک به دیگری میگوید: دور باش و نزدیک نبا). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

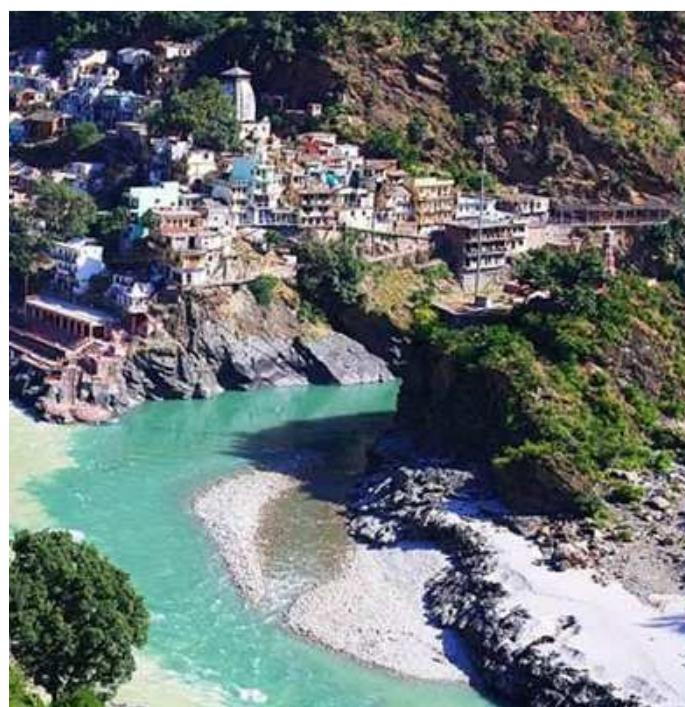
جَعَلَ جَهَنَّمَ حَاطِنَتَهُ هَلَّكَ لِيَقَأَ لَنْوَاسِيَّ حَرَّ وَبَنِ حَاجِرًا لِعَامَّةَ اللَّهِ بَلْ أَكْثُرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ . (سوره النمل/آیه ۶۱)

یا کسی که زمین را مستقر و آرام قرار داد و میان آن نهرهایی روان ساخت و برای آن کوههای ثابت و استوار ایجاد کرد و میان دو دریا مانعی قرار داد (تا آب شور و شیرین با هم مخلوط نشود، با این حال) آیا معبدی با خداست؟ (چنین نیست) بلکه بیشتر آنان نمی‌دانند (و جاهلنند). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

در تصاویر زیر موارد دیگری از این پدیده به همراه موقعیت جغرافیایی آن (در زیر تصویر) نمایش داده شده است.

The Mosel and Rhine Rivers in Koblenz, Germany

the Alaknanda and Bhagirathi Rivers, in Devprayag, India

The Green and Colorado Rivers,
in Canyon lands National Park, Utah, USA

Jialing and Yangtze Rivers, in Chongqing, China

مذبح:

<http://mohandesiequran.blogfa.com/>

<http://www.mahmelha2.blogfa.com/>

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى الْلَّيْلِ وَسَخَرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَارُ. (سورة الزمر/آية ۵) آسمانها و زمین را بحق آفرید، شب را بر روز می پیچد و روز را بر شب و خورشید و ماه را مسخر فرمان خویش قرار داد، هر کدام تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می دهد، آگاه باشید که او قادر و آمرزنده است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

لغاتی که برای تشریح جهان در قرآن بکار رفته است بسیار مهمند. در این آیه لغت تکویر به معنای پیچاندن بکار رفته است. از کاربردهای این لغت می‌توان به استفاده از آن برای پیچاندن عمامه اشاره کرد. اطلاعات موجود در این آیه در مورد پیچیده شدن روز و شب بر روی یکدیگر، شکل کره زمین را بیان می‌کند.

اگر انسانی بیرون کره زمین ایستاده باشد و به منظمه حرکت وضعی زمین به دور خودش و پیدایش شب و روز بر گرد آن نگاه کند می‌بیند گوئی به طور مرتب، از یکسو نوار سیاه رنگ شب بر روشنائی روز پیچیده می‌شود و از سوی دیگر نوار سفید رنگ شب بر سیاهی شب، و با توجه به این که «یکور» از ماده «تکویر» به معنی پیچیدن است و مخصوصاً ارباب لغت پیچیدن عمامه و دستار به دور سر را نمونه‌ای از آن می‌شمارند، نکته لطیفی که در این تعبیر قرآن نهفته، روشن می‌شود. نکته این است که زمین کروی است و به دور خود گردش می‌کند و بر اثر این گردش نوار سیاه شب و نوار سفید روز دائماً گرد آن می‌گردند چون ما لغت پیچیدن را در مواردی که با شیی دایروی، کروی، بیضی و اشکالی که شبیه دایرہ هستند سر و کار داریم به کار می‌بریم و اگر بخواهیم سایر اشکال هندسی همانند صفحه تخت، مربع، مستطیل و سایر اجسام را مثلاً با چیزی بپوشانیم واژه پیچیدن مناسبتی ندارد زیرا سطوح تخت هستند.

لذا در اثر شکل کروی (و یا نزدیک به کروی) زمین و گردش آن، نوار سیاه شب و نوار سفید روز دائماً گرد آن می‌گردند. گویی از یک سو نوار سفید روز بر نوار سیاه شب و از سوی دیگر نوار سیاه بر نوار سفید پیچیده می‌شود. قرآن کریم کروی بودن زمین را در قرن ۷ میلادی مشخص کرده بود در حالیکه علم نجوم آن زمان زمین را مسطح تصور می‌کرد و تمام محاسبات علمی خود را بر این اساس انجام می‌داد.

- منابع : ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشه هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.
 ۲- تفسیر نمونه، اثر آیت الله مکارم شیرازی
 منبع عکس: <http://www.farhangnews.ir>

حرکت زمین

خداآوند متعال می‌فرماید:

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلِكُمَا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ النُّسُورُ. (سوره الملک/آیه ۱۵)

او کسی است که زمین را برای شما رام کرد، بر شانه‌های آن راه بروید و از روزی‌های خداوند بخورید و بازگشت و اجتماع همه به سوی اوست. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

«ذلول» در لغت به معنی حیوان رام و اهلی است که آیه دیگری شاهد بر این معنای ذلول است:

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَعْثَيْرٌ لِلأَرْضِ ثَوَّابًا وَلَا تَسْقِي الْحَرَّ . (قسمتی از آیه ۷۱ سوره البقره)
 (موسی) گفت: خداوند می فرماید: گاوی باشد که نه برای شخم زدن رام شده و نه برای زراعت آبکشی کند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

از خصوصیات حیوان رام این است که هنگام راه رفتن اذیت نمی کند و راکب یا بار خود را پرت نمی کند. این تعبیر درباره زمین، نه تنها متحرک بودن آن را می رساند بلکه اشاره به نیروی جاذبه آن هم دارد چرا که نیروی گریز از مرکز ناشی از حرکت دورانی زمین که می تواند باعث پرتتاب شدن اشیا به بیرون سطح زمین شود توسط نیروی مساوی و در خلاف جهت آن به نام نیروی جاذبه یا گرانش خنثی شده و انسان و دیگر اشیاء، بر روی سطح زمین مستقر و پایدار باقی میمانند. به این ترتیب ذلول به معنی رام، جامع ترین تعبیری است که درباره زمین ممکن است بشود. این مرکب راهوار با حرکات متعدد و بسیار سریعی که دارد آن چنان آرام به نظر می رسد که گویی مطلقاتکن است. این حرکات که سرعت زیادی دارد چنان نرم و ملایم است که تا براهین قطعی در قرن ۱۶ و ۱۷ میلادی بر حرکت زمین ارائه نشده بود کسی باور نمی کرد حرکتی در کار باشد.

از دیگر الفاظ توصیف کننده حرکت زمین در قرآن، «مَهَّا» و «مِهَّا» است که شاید به نوعی دیگر از حرکت زمین پرده بر می دارد. کلمه «مهد» را خداوند متعال دو بار برای زمین به کار برده است:

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهَّدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُّلًا لَعَلَّكُمْ تَهَتَّدُونَ. (سوره الزخرف/آیه ۱۰)
 همان کسی که این زمین را برای شما گهواره‌ای گردانید و برای شما در آن راهها نهاد، باشد که راه یابید.
 (ترجمه فولادوند)
 و در جای دیگر می فرماید:

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهَّادًا؟ (سوره النبا/آیه ۶)
 آیا زمین را گهواره‌ای نگردانیدیم؟ (ترجمه آقای فولادوند)

«مهد» در اصل لغت به معنای آماده نمودن است و به گهواره بچه هم که برای خواب او آماده شده است مهد می گویند. به عنوان مثال، در آیه زیر واژه مهد به معنی گهواره به کار رفته است:

فَرَأَتِهِ لَوْا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَيْبَاً. (سوره مریم/آیه ۲۹)
 (مریم) به او (حضرت عیسی) اشاره کرد، گفتند: چگونه با کودکی که در گهواره است سخن بگوییم. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

ویژگی گهواره این است که تکان می‌خورد و حرکت دارد ولی در عین حرکت محل آرامش نوزاد نیز هست و حرکات آن به هیچ وجه موجب رنجش و آزار کودک نمی‌شود و کودک در آن احساس راحتی دارد. در مورد زمین نیز همین گونه است. زمین با وجود حرکت مداوم و با سرعت بالا همانند گهواره‌ای ملایم و مطبوع برای انسانها بوده و حرکات آن به هیچ وجه موجب اذیت و آزار و بر هم خوردن آرامش انسان‌ها نمی‌شود.

منبع: کتاب الکترونیکی قرآن و فیزیک، نشریه الکترونیکی پرسمان به آدرس www.porseman.org با اندکی تغییر

تعیین جهت چرخش زمین

تَحْسِبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَ السَّحَابِ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَنْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ وَمِمَّا تَفْعَلُ . (سورة النمل/آیه ۸۸)

کوهها را می‌بینی و آنها را ساکن و جامد می‌پنداشی در حالی که مانند ابر در حرکتند، این صنع و آفرینش خداوندی است که همه چیز را متقن آفریده، او از کارهایی که شما انجام می‌دهید مسلماً آگاه است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

دو نکته در آیه فوق به چشم می‌خورد:

- ۱- از آنجایی که کوهها بر روی زمین ثابت هستند لذا حرکت کوهها به معنی و منزله‌ی حرکت زمین می‌باشد. لذا آیه فوق بیان می‌کند که کره زمین در حرکت هست و ثابت نیست.
- ۲- آیه فوق نه تنها حرکت زمین بلکه جهت حرکت آنرا نیز بیان می‌کند زیرا می‌گوید کوهها مانند ابر در حرکت‌اند. جهت حرکت توده‌های ابری که $\frac{3}{5}$ تا ۴ کیلومتر بالای سطح زمین هستند همیشه از سمت غرب به سمت شرق می‌باشد. از این نکته همیشه برای پیش‌بینی وضعیت آب و هوا و اوضاع جوی استفاده می‌شود. مساله‌ای که صدها سال قبل در قرآن ذکر شده است اکنون کشف شده است که زمین بدور خود از غرب به شرق می‌چرخد.

برای جمع‌بندی سه بحث قبلی در رابطه با کروی بودن زمین، حرکت و جهت حرکت آن لازم است به نکته‌ای اشاره شود. نکته‌ای که معمولاً در این بحث‌ها مطرح است این است که آیا قرآن اولین کتابی است که به این موضوع اشاره کرده است و یا قبیل از قرآن افراد دیگری به این موضوع پی بردند. با جست و جوی مختصری در اینترنت متوجه دو نظریه در این زمینه، در زمان نزول قرآن شدم. یکی توسط بطليموس فیلسوف و ستاره‌شناس یونانی در سال‌های ۱۵۰ میلادی ارائه شده بود و آن بیان می‌کرد که زمین در مرکز جهان قرار دارد و تمام ستارگان و خورشید به دور زمین می‌چرخند. نظریه‌ی دیگر

به عنوان نظریه زمین مرکزی شهرت داشت. این نظریه تا قرن ۱۶ میلادی نیز اعتبار داشت و توسط کوپرنيک و گاليله رد شد. البته قبل از آن زمان فيثاغورس که در سال های ۵۶۹ تا ۴۹۶ قبل از میلاد حضرت مسيح می زیست اعتقاد داشت زمين کروی است و برای اعتقاد خود دو دليل داشت. دليل اول وی از مقاييسه زمین با خورشيد و ماه استنتاج شده بود و دليل دوم اينكه کره كامل ترين شكل است بنابراین ستارگان آسمان و زمین باید کروی باشند. همچنان وی اعتقاد داشت زمين در حال حرکت است زيرا با فرض متحرک بودن زمین، چرخش ظاهري افلاك را می توان ساده تر تبيين کرد. نكته اي که وجود دارد آن است که نظریه بطليموس که معتقد به مرکزیت زمین و حرکت ديگر سيارات به دور آن بود شهرت و اعتبار بيشتری داشته است و حتی زمانی که نيكلاس كوپرنيک و بعد از وی گاليله در قرن های ۱۷ و ۱۶ میلادی اين نظریه را رد کردند با مخالفت بسيار شديد کليسا مواجه شدند بگونه ای که گاليله را دستگير کرده و ادارش نمودند که توبه نامه زير را امضاء کند:

«در هفتادمين سال زندگی در مقابل شما به زانو درآمدمام و در حالی که کتاب مقدس را پيش چشم دارم و با دستهای خود لمس می کنم، توبه کرده و ادعای خالی از حقیقت حرکت زمین را انکار می کنم و آنرا منفور و مطروح می نمایم».

بنابراین در قرن ۷ میلادی که قرآن نازل شده است (تقريباً ۱۰۰۰ سال پيش از گاليله) اولاً نظریه بطليموس نسبت به نظر فيثاغورس و افراد ديگر که زمين را کروي و متحرک می دانستند محبوبیت و رواج بيشتری داشته است و ثانياً هر دوی نظریات اثبات نشده بودند. مثلاً همانطور که در مورد نظر فيثاغورس گفتيم وی فکر می کرد که زمين کروي است به خاطر اينكه زمين به ماہ و خورشيد شبیه باشد و ديگر اينكه، کره كامل ترين شکل هندسى است. اين دو دليل نمی تواند قطعیت و اثبات کافي برای کروي بودن زمین داشته باشد. لذا اشاره قرآن به زمين کروي و در حال حرکت هرگز نمی تواند بر پایه نظریات علمی بشر آن زمان باشد چرا که بسياري از نظریات علمی آن زمان بعدها رد شده اند ولی حتى يک مورد از تناقض و يا اشتباه در مطالب علمي و غير علمي قرآن مشاهده نشده است. قرآن چيزی نیست جز کلام الهی که به هیچ وجه خطا و اشتباه در آن راه ندارد.

منبع:

۱ - كتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تكنولوجى معاصر)، نوشته هارون يحيى، ترجمه دکتر محمد فريد آسمند.

<http://www.rahpoo.com/>-۲

<http://www.bashgah.net/fa/category/show/69428>-۳

<http://fa.wikipedia.org/wiki>-۴

آفرینش ازوج و قانون زوجیت عام اشیا (نظریه کوانتوم)

لِئِنْ لَّذِدِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ . (سوره یس / آیه ۳۶)

منزه است کسی که تمام زوج‌ها را آفرید، از آنچه زمین می‌رویاند و از خودشان و از آنچه نمی‌دانند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

در حالیکه کلمه زوج معادل با زن و مرد و یا نر و ماده می‌باشد، عبارت «واز آنچه نمی‌دانند» در آیه فوق معنا و محدوده وسیعی را در بر می‌گیرد.

در قرآن کریم آیات متعددی وجود دارند که در آن‌ها از زوجیت موجودات صحبت شده است. در این آیات از زوجیت میوه‌ها و گیاهان (سوره‌های: (رعد/آیه ۳)؛ (طه/۵۳)؛ (شعراء/۷) و...) و حیوانات (هود/۴۰)؛ (مؤمنون/۲۷)؛ (زمرا/۶) تا زوجیت موجوداتی که آن‌ها را نمی‌شناسیم (یس/۳۶) و نیز زوجیت همه اشیاء (ذاریات/۴۹) صحبت شده است. مجموع این آیات به خصوص آیه ۴۹ سوره ذاریات که بیان کننده زوجیت عام اشیاء است توسط بسیاری از مفسرین و محققین مورد توجه بوده و همگی آنها به اعجاز علمی بودن این آیات اذعان کرده‌اند. ما در اینجا مصدق جدیدی را برای زوجیت عام موجودات که شاید کامل‌ترین مصدق آن در حال حاضر باشد توضیح خواهیم داد.

در آیه ۴۹ سوره ذاریات خداوند متعال می‌فرماید:

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنَ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ.

واز هر چیزی جفت آفریدیم باشد که متذکر [این حقایق که نشانه‌هایی بر قدرت، حکمت و ربویت خداست] شوید. (ترجمه انصاریان)

«زوج» در حیوانات به هر یک از دو حیوان مذکور و موئث که قرینه هم هستند یا به هر چیز قرین و همراه با هم چه در حیوانات و چه در غیر حیوانات اطلاق می‌شود. به طور کلی به هر چیزی که با دیگری قرین باشد چه از روی شباهت و چه از روی تضاد «زوج» گفته می‌شود.

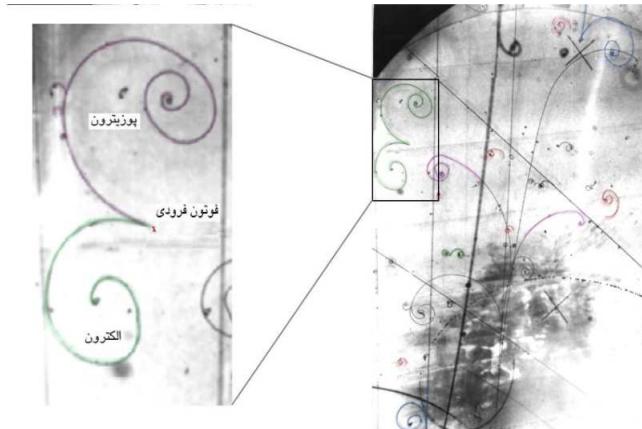
پائول دیراک فیزیکدان انگلیسی که کشف کرد ماده به صورت زوج ایجاد می‌شود جایزه نوبل فیزیک را در سال ۱۹۳۳ میلادی به خاطر این کشف دریافت کرد. این یافته‌ها که به عنوان زوجیت شناخته می‌شود نشان‌دهنده وجود دوگانگی ماده و پادماده می‌باشد. پاد ماده خواص مخالف ماده را در بردارد به عنوان مثال، پاد ماده برای الکترون، پروتون می‌باشد.

شاید علم امروزی توانسته باشد مسئله زوجیت عام اشیاء را (حداقل برای اشیاء مادی) حل کرده باشد اما درک کامل این راه حل نیازمند اطلاعاتی وسیع در حوزه فیزیک کوانتوم و فیزیک هسته‌ای و فیزیک ذرات بنیادی است. از مطالعات فیزیک اتمی و فیزیک هسته‌ای انرژی پایین، مقدار قابل توجهی اطلاعات درباره تعدادی از ذرات بنیادی به دست آمده است.

در مکانیک کوانتومی برای توصیف ابتدایی یک ذره از معادله موج شرودینگر استفاده می‌شود. این معادله دریچه خوبی برای گسترش مکانیک کوانتومی گشوده و توانسته است که برخی از ویژگی‌های ذرات را شرح بدهد ولی به طور کامل منطبق بر شرایط واقعی نیست، به خاطر این که در این معادله نظریه نسبیت اینشتین لحاظ نشده است و اشکالات دیگری هم به آن وارد است. این دلایل ما را وا می‌دارد به دنبال معادله‌ای باشیم که این نقايس را نداشته باشد. معادله‌ای بدون این اشکالات را برای اولین بار «پائول دیراک» در سال ۱۹۲۸ میلادی به دست آورد. مهم ترین ویژگی معادله دیراک این است که با نسبیت خاص در توافق است برخلاف معادله شرودینگر که براساس فرض‌های کلاسیکی غیر نسبیتی تدوین شده است.

مهم ترین نتیجه حاصل از معادله دیراک، پیش‌بینی وجود پاد ذره (ضد ذره - anti matter) است. به کارگیری معادله دیراک برای توصیف الکترون منجر به پیش‌بینی ذرای شد که دقیقاً جرم مساوی و دیگر خصوصیات شبیه به الکترون را داشت و تنها بار الکتریکی آن متفاوت بود. به همین خاطر نام آن را پاد الکترون (anti electron) یا اصطلاح پوزیترون (positron) نامیدند.

سه سال بعد یعنی در ۱۹۳۱ میلادی این ذره توسط آندرسون هنگامی که مشغول مطالعه پرتوهای کیهانی بود به طور کاملاً تصادفی کشف گردیدکمی بعد از آن به وسیله شتاب دهنده‌های ذره که با چند مگا الکترون ولت انرژی کار می‌کردند زوج‌های الکترون-پوزیترون در آزمایشگاه تولید شدند. امروزه مشاهده زوج‌های الکترون-پوزیترون در بر هم کنش فوتون‌های با انرژی بالا یک پدیده عادی به شمار می‌رود. تصویری از تولید زوج الکترون-پوزیترون از یک فوتون در اتاق حباب را در شکل زیر می‌بینید.

تصویری از تولید زوج الکترون-پوزیترون از یک فوتون در اتاق حباب

چون پروتون‌ها و نوترون‌ها نیز مانند الکترون، توسط معادله دیراک توصیف می‌شوند، انتظار پیدا کردن پادپروتون و پادنوترون را هم می‌توان داشت. در سال ۱۹۵۵، سِگرمو همکارانش در برکلی

توانستند پاد پروتون را با استفاده از پرتوی از پروتون‌های با انرژی $6/2$ گیگا الکترون ولت، که از شتاب دهنده بواترون در دانشگاه کالیفرنیا حاصل می‌شد تولید کنند.

دو سال بعد هم پاد نوترون نیز کشف شد. داشتن پاد ذره تنها منحصر به الکترون و پروتون و نوترون نیست بلکه به طور خلاصه این گونه می‌توان گفت که بنابر قوانین نسبیتی و نظریه کوانتومی، هر ذره فرمیونی یعنی ذراتی که دنیای شناخته شده ما را می‌سازند و طبق معادله دیراک توصیف می‌شوند - باید یک پاد ذره داشته باشند که جرم و نیمه عمر و اسپین آن برابر با ذره ولی بار الکتریکی و ویژگی‌های مغناطیسی مربوط به بار، مخالف ذره باشد.

در مدل استاندارد ذرات بنیادی، ذرات فرمیونی سازنده ماده مانند الکترون و پروتون و نوترون، به دو صورت کوارک‌ها و لپتون‌ها هستند که کوارک‌ها شامل ۶ نوع مختلف در ۳ رنگ مجزا و جمعاً ۱۷ کوارک و تعداد لپتون‌ها نیز ۶ عدد می‌باشد پس مجموعاً تعداد فرمیوهای به ۲۴ عدد می‌رسد. با احتساب پاد ذره‌ی هر کدام، این تعداد به دو برابر یعنی به ۴۸ ذره و پاد ذره می‌رسد. بوزون‌ها که ذرات حامل انرژی هستند مانند فوتون هم شامل ۱۲ ذره می‌باشند که خودشان، پاد ذره خودشان هم محسوب می‌شوند. به این ترتیب، تعداد کل ذرات شناخته شده تشکیل دهنده عالم به همراه پاد ذره‌ها به ۶۰ ذره می‌رسد.

پادذره‌ها می‌توانند با هم ترکیب شده و پاد ماده (anti matter) را بسازند. در فرآیند تبدیل انرژی به ماده، ذرات بدون جرم بوزونی حامل انرژی مانند فوتون به ذرات فرمیونی جرم‌دار سازنده ماده تبدیل می‌شوند. در این فرآیند هیچ گاه تک ذره فرمیونی به وجود نمی‌آید بلکه همواره زوج فرمیون-پاد فرمیون مانند زوج الکترون-پوزیترون به وجود می‌آید. این فرایند به نام آفرینش زوج (pair creation) یا تولید زوج (pair production) در بین فیزیکدان‌ها مشهور شده است.

به این ترتیب مشاهده می‌کنیم که اصطلاح آفرینش زوج نزد فیزیکدانان هسته‌ای و ذرات بنیادی اصطلاحی شناخته شده است. طبق این فرآیند هنگام ایجاد یک ذره از انرژی پاد ذره آن هم ساخته می‌شود. این اصطلاح و مفهوم آن بسیار شبیه به عبارات آیه ۴۹ سوره مبارکه ذاریات است که می‌فرماید: «وَسَعِنْ عِكْلِ لَقْنَا زَوْجَيْنِ» (واز هر چیزی جفت آفریدیم).

بغیر از ذرات بنیادی که تمام اجسام از آنها تشکیل شده است مثال‌های دیگری نیز از زوجیت می‌توان بیان کرد. مثال دیگری برای زوجیت گیاهان می‌باشند. گیاه‌شناسان صد سال قبل تفاوت جنس را در گیاهان دریافت‌کردند در حالیکه خداوند حدود ۱۴۰۰ سال پیش این موضوع را بیان کرده بود.

تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَ فِيهَا مِنْ كُلّ

السَّمَاءِ لَا رَفِيْقَ لَغَيْرِهِ أَعْمَدَ ثَرَقَ تَهَأْلَقَ

وَأَنْزَلَنَّا لِهِ السَّمَاءِ مِنْ أَكْفَافِ زَوْجِيْهِمْ أَنْبَتَنَا فِيهَا

. (سوره لقمان/ آيه ۱۰)

(او) آسمان‌ها را بدون ستونی که آن را ببینید آفرید و در زمین کوه‌هایی افکند تا شما را نلرزاند (و جایگاه شما آرام باشد) و از هر گونه جنبندهای روی آن منتشر ساخت و از آسمان آبی نازل کردیم و بوسیله آن در روی زمین انواع گوناگونی از جفت‌های گیاهان پر ارزش رویاندیم. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

به همین صورت میوه‌ها نیز به دو صورت نر و ماده می‌باشند:

الْأَرْضَ وَجَهْوَلَ مَذَلِّفِيهَا رَوَاسِيَ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ

. (سوره الرعد/ آيه ۳)

أَنْنِينِ يُعْشِيْكُلَّلِيْتَهُ إِنَّهُ كَرِفَنِيْ ذَ اتِّولَمَيْةَ

و اوست خدایی که بساط زمین را بگسترد و در آن کوهها برافراشت و نهرها جاری ساخت و از هرگونه میوه یک جفت پدید آورد، شب تار را به روز روشن بپوشاند، همانا در این امور متفکران را دلایلی روشن (بر قدرت آفریدگار) است. (ترجمه آقای الهی قمشه‌ای)

منبع: ۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشه هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

۲- کتاب الکترونیکی قرآن و فیزیک، نشریه الکترونیکی پرسمان به آدرس www.porseman.org

سقف محفوظ

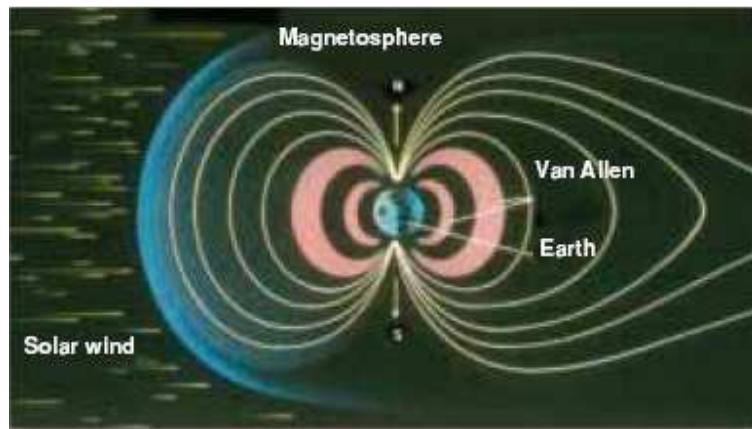
خداوند در قرآن کریم به یک صفت مهم آسمان اشاره می‌کند:

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ. (سوره الانبیاء/ آیه ۳۲)

و آسمان را سقف محفوظی قرار دادیم ولی آنها از آیات آن رویگردانند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

مطالعات قرن بیستم این صفت آسمان را کشف نمود. جو زمین وظیفه اساسی را برای بقای حیات در زمین ایفا می‌کند و همانطور که قرآن می‌فرماید سقف محفوظی برای زمین می‌باشد. جو، زمین را از خطر اصابت شهاب سنگ‌ها محافظت می‌کند. اشعه آفتاب را فیلتر نموده و اشعه‌های مضر آنرا دفع می‌کند در حالیکه به اشعه‌های مفید آن که برای بقای حیات لازم و مفید هستند اجازه عبور می‌دهد. قسمت عمده اشعه ماورا بنفس که خطرناک است در لایه اوزون جذب شده و صرفاً مقدار بسیار کمی از آن که برای انجام عمل فوتوسنتز گیاهان و حیات تمامی موجودات لازم است به زمین می‌رسد. همچنین پرتو خورشید دارای اشعه مادون قرمز است که حرارت را منتقل می‌کند. بخش زیادی از این

تابش توسط سطح زمین به سمت فضا منعکس می‌شود اما وجود گازهای گلخانه‌ای در جو مانع از خروج آن شده و کمک زیادی به باقی ماندن انرژی در زمین و گرم شدن آن می‌کند به نحوی که اگر این گازها در جو نبودند، انرژی گرمایی خورشید مجدداً به فضا برミ‌گشت و به این ترتیب هوای زمین ۳۳ درجه سانتیگراد سردتر از الان می‌شد. به علاوه لایه مگنتوسفر (یکی از لایه‌های جو)، یک لایه محافظ مغناطیسی به نام کمربند ون آلن ایجاد می‌کند که به عنوان یک پوشش محافظ در برابر اشعه‌های مضر که از خورشید و ستاره‌های دیگر ساطع می‌شود عمل می‌کند.

دکتر هوگ روسن درباره اهمیت کمربند ون آلن می‌گوید: در حقیقت زمین بیشترین چگالی را در سیاره‌های منظومه شمسی دارد. یک هسته بزرگ آهن و نیکلی در مرکز زمین باعث تولید یک میدان مغناطیسی به دور زمین شده است. این میدان مغناطیسی یک محافظه به نام ون آلن را تشکیل داده است که زمین را از بمباران اشعه‌های مضر در امان می‌دارد. اگر این محافظه وجود نداشت حیات در روی زمین ناممکن می‌بود. تنها سیاره دیگری که محافظه مغناطیسی دارد کره مریخ است اما قدرت میدان مغناطیسی آن صد مرتبه کمتر از میدان مغناطیسی زمین است. حتی سیاره زهره هم میدان مغناطیسی ندارد.

شکل فوق متعلق به برخورد شهاب سنگی غول پیکر با سطح زمین در ایالت آریزونای آمریکا است. روزانه حدود ۱۰۰ میلیون شهاب سنگ وارد جو زمین می‌شوند. اگر اتمسفر وجود نداشت این شهاب سنگ‌ها آثاری از حیات بر روی کره زمین باقی نمی‌گذاشتند. وجود جو باعث می‌شود شهاب سنگ‌ها با ورود به جو و در اثر اصطکاک با آن سوخته و از بین بروند بنابراین نوری که از شهاب سنگ‌ها در آسمان دیده می‌شود ناشی از سوختن آنها است.

خلاصه یک سیستم کامل در بالای زمین در کار است تا زمین را احاطه نموده و از خطرات بیرونی محفوظ دارد و این موضوع را قرآن صدها سال پیش بیان نموده بود.

- منبع: ۱ - Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005
 ۲ - کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.
 ۳ - کتاب الکترونیکی قرآن و فیزیک، نشریه الکترونیکی پرسمان به آدرس www.porseman.org

پیش‌گویی قرآن از غلبه روم بر ایرانیان

پیشگویی حیرت آوری در مورد غلبه روم شرقی بر ایران در سوره الروم آمده است:

غُلِبَتِ الرُّومُ مِنْ بَعْدِهِ فِي نَلْعِ الْأَنْهَى
 دِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بِضْعِ سِينِ لِلَّهِ
 الْأَمْرُ مِنْ قَبْلٍ وَمِنْ بَعْدٍ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ

﴿٣﴾ ﴿٤﴾ (سوره الروم/آیات ۲ تا ۴)

رومیان مغلوب شدند (۲) (و این شکست) در سرزمین نزدیکی رخ داد، اما آنان پس از (این) مغلوبیت بزودی غلبه خواهند کرد (۳) در چند سال، همه کارها از آن خداست، چه قبیل و چه بعد (از این شکست و پیروزی) و در آن روز مومنان (بخاطر پیروزی دیگری) خوشحال خواهند شد (۴). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

این آیه در سال ۶۲۰ میلادی یعنی هفت سال بعد از شکست سپاه روم شرقی از ایرانیان نازل شد. وقتی رومی‌ها در سال ۶۱۳ میلادی از ایرانیان شکست خورده‌اند، ایرانیان بر مناطق سیلیسیا، تارسوس، آرمینه و بیت المقدس مسلط شدند. از دست دادن بیت المقدس و صلیب حقیقی که نماد مسیحیت بود برای رومیان بسیار سنگین بود. علاوه بر ایرانیان حکومت آوار، سلاو و لمباردها هم امپراطوری روم را تهدید می‌کردند. در آن سال‌ها عراق، سوریه، مصر، ارمینه، فلسطین و سلیسیا همه در فکر از بین رفتن امپراطوری روم بودند اما قرآن پیش‌بینی کرد که در طی بعض سال (یعنی ۳ تا ۹ سال) روم دوباره غالب خواهد شد. مشرکین عرب به هیچ وجه قبول نمی‌کردند که این پیش‌بینی حقیقت پیدا کند. در سال ۶۲۲ میلادی هیراکلیوس موقیت‌هایی بر علیه پارسیان به دست آورد و ارمینه را تصرف کرد. در آخر سال ۶۲۷ میلادی دو لشکر روم و پارس در شرق دریایی دجله نزدیک بغداد با هم جنگیدند. اینبار پارسیان شکست خورده‌اند. چند ماه بعد پارسیان با رومیان صلح نمودند و به کشور خود بازگشتند. پیروزی روم در سال ۶۳۰ با شکست خسرو پرویز پادشاه ایران و تسخیر بیت المقدس و به دست آوردن صلیب حقیقی تکمیل شد. همانطور که قرآن پیش‌بینی کرده بود در مدت سه الی نه سال روم بر پارس غالب شد.

نکته فوق‌العاده جالبی که در این معجزه قرآن وجود دارد و به تمام کسانی که معتقدند که حضرت محمد خودش قرآن را نوشته و یا کس دیگری این مطالب را به او گفته است، نشان می‌دهد که این قرآن واقعاً از سوی پروردگار عالم نازل شده است این است که اگر کسی خودش دینی را درست کند و از پیش خود کتابی تهیه کرده و به مردم عرضه کند می‌بایست فوق‌العاده محظوظ و دست به عصا حرکت کند و در کتاب خود از بیان هرگونه مطالبی که ممکن است خلاف آنها ثابت شود پرهیز کند. همچنین از پیش‌بینی و بیان مطالب در آینده نیز بایستی پرهیز کند زیرا اگر پیروانش ببینند که مطالبی که وی گفته با واقعیت منطبق نیست و یا پیش‌بینی‌هایی که کرده غلط از آب درآمده به دین وی شک کرده و به مرور زمان دست از آینه ای او برمی‌دارند و هیچ کس به سمت چنین آینه‌ی که خلاف بسیاری از مطالب آن اثبات شده است گرایش پیدا نمی‌کند. در حالی که می‌بینیم نه تنها در زمان حضرت محمد بلکه در طول این ۱۴ قرن نیز کسی مطلبی خلاف واقع در قرآن پیدا نکرده است. اگر پیامبر قرآن را خودش نوشته بود، همین پیشگویی غلبه روم بر ایرانیان به تنها‌ی براندازی وی کافی بود. چون افراد می‌توانستند صبر کنند و ببینند که در طی ۳ تا ۹ سال آینده چه وقایعی رخواهد داد و اگر روم بر ایران غلبه نمی‌کرد مشخص می‌شد که این پیامبر دروغگو است و مطالب خود را

به خدا نسبت داده است و ادعای نبوت وی و دریافت وحی از خداوند کاملاً غلط و دروغ است. مشخص است که اگر ادعای پیامبر اکرم (ص) در نبوت و برگزیده شدن از سوی خداوند غلط بود هیچ موقع چنین ریسک بزرگی نمی‌کرد که مطلبی بگوید که بعداً همان مطلب حربه‌ای برای بطلان ادعای وی باشد.

منبع: کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

پیشگویی قرآن از پیدا شدن جسد فرعون

هنگامی که فرانسوی میتران در سال ۱۹۸۱ میلادی زمام امور فرانسه را بر عهده گرفت از مصر تقاضا شد تا جسد مومیایی شده فرعون را برای برخی آزمایش‌ها و تحقیقات از مصر به فرانسه منتقل

کنند. جسد فرعون به مکانی با شرایط خاص در مرکز آثار فرانسه انتقال داده شد تا بزرگترین دانشمندان باستان‌شناس به همراه بهترین جراحان و کالبدشکافان فرانسه، آزمایشات خود را بر روی این جسد و کشف اسرار متعلق به آن شروع کنند.

رئیس این گروه تحقیق و ترمیم جسد، یکی از بزرگترین دانشمندان فرانسه به نام پروفسور موریس بوکای بود. او برخلاف سایرین که قصد ترمیم جسد داشتند در صدد کشف راز و چگونگی مرگ این فرعون بود.

تحقیقات پروفسور بوکای همچنان ادامه داشت تا اینکه در ساعت‌پایانی شب نتایج نهایی ظاهر شد. بقایای نمکی که پس از ساعتها تحقیق بر جسد فرعون کشف شد دال بر این بود که او در دریا غرق شده و مرده است و پس از خارج کردن جسد او از دریا برای حفظ جسد، آن را مومیایی کرده‌اند. اما مسئله غریب و آنچه باعث تعجب بیش از حد پروفسور بوکای شده بود این مسئله بود که چگونه این جسد سالم‌تر از سایر اجساد باقی مانده در حالی که این جسد از دریا بیرون کشیده شده است. حیرت و سردرگمی پروفسور بوکای دوچندان شد وقتی دید نتیجه‌ی تحقیق کاملاً مطابق با یکی از آیات قرآن (کتاب مقدس مسلمانان) در مورد غرق شدن فرعون و سپس پیدا شدن جسد وی است و از خود سؤوال می‌کرد که چگونه این امر ممکن است با توجه به اینکه این مومیایی در سال ۱۸۹۸ میلادی (در حدود ۱۵ سال قبل) کشف شده است در حالی که قرآن حدود ۱۴۰۰ سال پیش نازل شده است!

آیا ممکن است محمد(ص) هزار سال قبل، از این قضیه خبر داشته و می‌دانسته است که در ۱۲ قرن بعد از وی (پیامبر در قرن ۷ میلادی می‌زیسته و لذا تا زمان پیدا شدن جسد فرعون در قرن نوزدهم میلادی، دوازده قرن فاصله داشته است) جسد فرعون پیدا خواهد شد؟ پروفسور موریس بوکای تورات و انجیل را بررسی کرد اما هیچ ذکری از نجات جسد فرعون به میان نیاورده بودند.

پس از اتمام تحقیق و ترمیم جسد فرعون، آن را به مصر بازگرداندند ولی موریس بوکای خاطرش آرام نگرفت تا اینکه تصمیم به سفر کشورهای اسلامی گرفت تا از صحت خبر در مورد ذکر نجات جسد فرعون توسط قرآن اطمینان حاصل کند. یکی از مسلمانان قرآن را باز کرد و آیه ۹۲ سوره یونس را برای او تلاوت نمود.

این آیه او را بسیار تحت تاثیر قرار داد و لرزه بر اندام او انداخت و با صدای بلند فریاد زد: من به اسلام داخل شدم و به این قرآن ایمان آوردم. موریس بوکای با تغییرات بسیاری در فکر و اندیشه و آیین به فرانسه بازگشت و دهها سال در مورد تطابق حقایق علمی کشف شده در عصر جدید با آیه‌های قرآن تحقیق کرد و حتی یک مورد از آیات قرآن را نیافت که با حقایق ثابت علمی تناقض داشته باشد و بر ایمان او به کلام الله جل جلاله افزوده شد. آیه‌ای که موجب اسلام آوردن پروفسور موریس بوکای شد عبارت بود از:

نُجِّيْكَ بِدِنَكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ آيَةٌ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ. (سوره

يونس/آيه ۹۲)

ولی امروز، بدنت را (از آب) نجات می‌دهیم تا عبرتی برای آیندگان باشی! و بسیاری از مردم از آیات ما غافلند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

منبع: <http://kachoeee.blogfa.com>

اشارة قرآن به وجود مرکز دروغگویی در قسمت جلوی موز

تا دهها سال قبل انسان هیچ اطلاعاتی در مورد موز نداشت و فقط می‌دانست که موز مرکز پردازش اطلاعات و حافظه انسان است. اما با گسترش علم دانشمندان متوجه شدن موز انسان بصورت یکپارچه نیست و از اجزای مختلفی تشکیل شده است و هر بخش از موز وظیفه خاصی را دارد. در سال ۲۰۰۳ گروهی از دانشمندان با عکس‌برداری الکترومغناطیسی از موز انسان متوجه شدند مرکز دروغگویی و راستگویی در بخش جلویی موز قرار دارد و وقتی کسی دروغ می‌گوید قسمتهای ۱ پیشانی یا ناصیه مغزش فعالیت بیشتری را انجام می‌دهد و این قسمت مسئول مستقیم دروغگویی در انسان است. در حالی که دانشمندان در سال ۲۰۰۳ به این موضوع پی برند قرآن کریم در سوره علق آیات ۱۳-۱۶ به این موضوع اشاره کرده است:

أَرَأَيْتَ إِنَّ كَذَبَ أَلْمَ وَتَوَلَّ يَعْلَمُ ۚ ۱۳ ۖ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَكِّلَ لَهُ ۚ ۱۴ ۖ ثُنَنَ لَنَسْفَعَا يَهُ ۚ ۱۵ ۖ بِالنَّاصِيَةِ ۚ ۱۶ ۖ نَاصِيَةٌ كَادِبَةٌ خَاطِئَةٌ ۚ ۱۷ ۖ . (سوره العلق/آیات ۱۳-۱۶)

به من خبر ده اگر (این طغیانگر) حق را انکار کند و به آن پشت نماید (آیا مستحق مجازات الهی نیست؟)؟ (۱۳) آیا او ندانست که خداوند (همه اعمالش را) می‌بیند؟ (۱۴) چنان نیست که او خیال می‌کند، اگر دست از کار خود برندارد ناصیه‌اش [موی پیش سرش] را گرفته (و به سوی عذاب می‌کشانیم) (۱۵) همان ناصیه **دروغگوی خطاكار** را (۱۶). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

شکل فوق عکس‌های واقعی از مغز هستند که فعالیت زیاد مغز در قسمت پیشانی را در هنگام دروغ گفتن نشان می‌دهد. دو تصویر سمت چه تصاویری از مغز در هنگام بیان حقیقت است. سایر تصاویر در هنگام دروغ گفتن تهیه شده است. نقطه زرد رنگ در تصاویر نشان دهنده میزان فعالیت مغز است. هر چه میزان دروغ گفتن بیشتر باشد این نقطه بزرگ‌تر و پر رنگ‌تر است. همچنین در آزمایش دیگری دانشمندان در مورد منبع گناه در مغز انسان تحقیق کردند. آنها با عکس برداری از مغز فردی که در حال انجام گناه بود به این نتیجه رسیدند که قسمت جلوی مغز و بخصوص قسمتی به نام RACC که به زبان عربی ناصیه نامیده می‌شود در هنگام اشتباه و گناه فعالیت زیادی از خود نشان می‌دهد به طوری که هر چه این گناه و اشتباه بیشتر و بزرگ‌تر باشد فعالیت این قسمت بیشتر است و انرژی بیشتری مصرف می‌کند.

می‌بینیم که قرآن این مطالب علمی دقیق را با تعبیری ساده، کوتاه و قابل فهم برای همه به صورت «همان ناصیه (پیشانی) دروغگوی خطاكار را» بیان می‌کند یعنی با دو کلمه ساده می‌فهماند که دروغگویی و خطاكار کردن مربوط به بخش ناصیه مغز است.
این بیان قابل فهم قرآن از آنجا نشات می‌گیرد که خداوند در سوره القمر آیه ۱۷ می‌فرماید: «ما قرآن را برای تذکر آسان ساختیم، آیا کسی هست که متذکر شود.»

منبع:

<http://www.askquran.ir>
<http://www.rsams.blogfa.com>

مرکز رهبری، کنترل، عمل و راهنمایی

آزمایشات جدید نشان می‌دهد که فعالیت قسمت قدامی (پیشانی) مغز در هنگام کنترل احساسات و عواطف و در هنگام اتخاذ تصمیمات مهم بیشتر می‌شود. از اینجا بود که دانشمندان به این نتیجه رسیدند که قسمت پیشانی مسؤول کنترل و هدایت در انسان است و نیز این بخش از مغز مسؤول برنامه‌ریزی، حل مشکلات و ارائه افکار جدید و خلاقانه است.

همچنین با توجه به تحقیقات و آزمایشات متعدد آشکار شده است که قسمت پیشانی مغز مسؤولیت رفتار و تصمیم‌گیری را بر عهده دارد و از تصاویر تهیه شده به وسیله امواج مغناطیسی آشکار است که قسمت پیشانی مغز به خصوص جلو و بالاترین قسمت سر، در هنگام عمل و عکس العمل، حمله، شکست و دیگر رفتارها بیشترین فعالیت را دارد. مهمترین تغییرات در انسانی که دچار آسیب دیدگی بخش پیشانی می‌شود: از دست دادن قدرت هدایت، آگاهی و کنترل و به طور کلی تزلزل در رفتار است. قرآن اولین کتابی است که در مورد اهمیت بخش پیشانی مغز سخن می‌گوید: در سوره هود آیه ۵۶ هنگامی که قوم حضرت هود وی را تکذیب کردند و او را به از بین بردن تهدید کردند آن حضرت چنین پاسخ می‌دهد:

إِنَّى إِلَهِ رَبِّيْكُلْتُ عَوْرَبِكُمَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذُ بِنَاءِتِهِ حَدِّيْدَاطِعَلَى

مُسْتَقِيمٍ (سوره هود/آیه ۵۶)

من بر خدا که پروردگار من و شماست توکل کرده‌ام که زمام اختیار هر جنبده‌ای به دست اوست و البته پروردگار من (در کار بندگان) به راه راست است. (ترجمه آقای الهی قمشه‌ای)

همانا من بر خداوند پروردگار خود و پروردگار شما توکل کردم، هیچ جنبده‌ای نیست مگر اینکه او ناصیه‌اش را در قبضه دارد (وجودش در اختیار اوست) حقاً که پروردگارم بر راهی راست است (و طبق عدالت و حکمت عمل می‌کند). (ترجمه آیت الله علی مشکینی)

دقیق شود که در ترجمه این آیه بسیاری از مترجمان عبارت «آخذ بناصیتها» را اینگونه معنی کرده‌اند: زمام اختیار هر موجودی به دست خدا است. البته این معانی درست است ولی اصل جمله آیه به این اشاره دارد که خداوند ناصیه هر موجودی را در اختیار دارد (چون کلمه ناصیه در عبارت عربی آن بکار رفته است) و بالتبع آن زمام اختیار هر موجودی به دست اوست.

با توجه به آیه فوق و اینکه این آیه جواب حضرت هود در پاسخ به قومی است که می‌گویند اگر دست از حرف‌هایت برنداری تو را هلاک خواهیم کرد و با توجه به اینکه آن حضرت فقط یک نفر بوده، در برابر افراد آن قوم یا شهر که عده بسیاری بوده‌اند چنین جواب داده که به این معنا است: ای قوم تا خدا نخواهد شما هیچ کاری از دستان برنمی‌آید زیرا ناصیه و مرکز کنترل، هدایت و تصمیم‌گیری شما در دست خدا است و شما مستقلان و بدون اراده خدا اجازه هیچ‌گونه کاری ندارید. همچنانکه در داستان‌های انبیا می‌خوانیم حتی بعد از آنکه قوم حضرت هود او را تهدید به کشتن کردند آن حضرت همانند گذشته و بدون هیچ ترس و هراسی در داخل شهر تردد داشت و اطمینان داشت که ناصیه و کنترل این مردم به دست خداست و تا خدا نخواهد آنها نمی‌توانند به اندازه خراشی ساده به او آسیب برسانند. از خود بپرسیم آیا بین فرمایشات قرآن در ۱۴۰۰ سال پیش و کشفیات علم جدید در قرن ۲۱ تنافق و اختلافی وجود دارد؟ آیا جز معجزه نام دیگری می‌توان برای این مطالب انتخاب کرد؟

منبع: <http://www.rsams.blogfa.com/>

جنسیت فرزند

تا چندی پیش این باور وجود داشت که جنسیت کودک به وسیله سلول‌های مادر تعیین می‌گردد. همچنین عده‌ای دیگر تصور می‌کردند که جنسیت طفل را سلول‌های پدر و مادر به صورت مشترک تعیین می‌نمایند، اما قرآن به نحو دیگری این مسئله را مطرح می‌نماید. براساس آیات قرآن، جنس مذکر یا مؤنث از اسپرمی که در رحم ریخته شده بوجود می‌آید و این مطلب در آیات بسیاری اشاره شده است که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرِّزْقَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى ۝ ۴۵ ۝ مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى ۝ ۴۶ ۝ (سوره النجم/ آیه ۴۵ و ۴۶). (ترجمه استاد حسین انصاریان) و اوست که دو زوج نر و ماده آفرید (۴۵) از نطفه هنگامی که در رحم ریخته شود (۴۶) (ترجمه استاد حسین انصاریان)

فَلَيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۝ ۵ ۝ خُلِقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٍ ۝ ۶ ۝ (سوره الطارق/ آیات ۵ و ۶). (ترجمه استاد حسین انصاریان) انسان باید بنگرد که از چه چیز آفریده شده است (۵) از یک آب جهنده آفریده شده است (۶). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنَّ الَّمْ يُتَرَكَ سَدِيقًا ۝ ۳۷ ۝ كَانَ عَلَّةً فَخَلَقَ فَسَوْيَ ۝ ۳۸ ۝ فَجَعَلَ مِنْهُ الرِّزْقَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى ۝ ۳۹ ۝ (سوره القيامة/ آیات ۳۷ تا ۳۹). (ترجمه استاد حسین انصاریان)

آیا انسان گمان می‌کند بی‌هدف رها می‌شود؟ (۳۶) آیا او نطفه‌ای از منی که در رحم ریخته می‌شود نبود؟ (۳۷) سپس بصورت خون بسته در آمد و خداوند او را آفرید و موزون ساخت (۳۸) و از او دو زوج مرد و زن آفرید (۳۹). (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

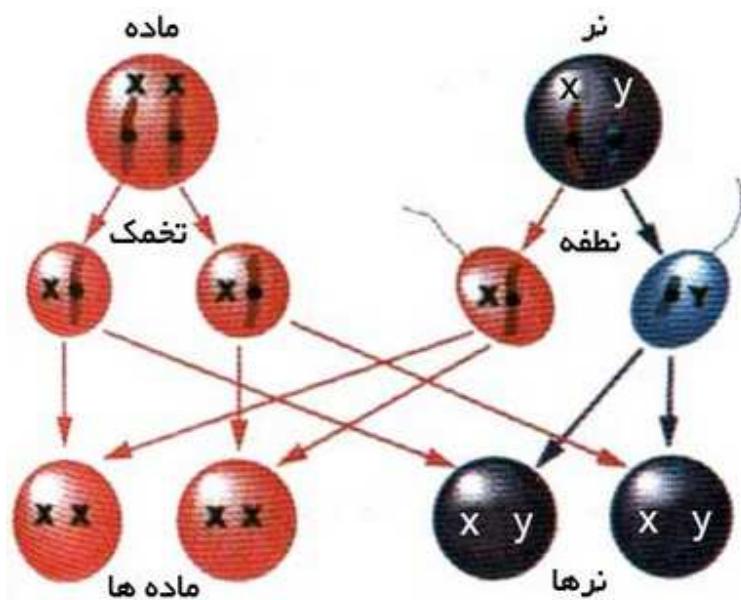
پیشرفت‌های علمی در رشته‌های ژنتیک و بیولوژی مولکولی صحت و درستی اطلاعات و موضوعات مطرح شده در قرآن را در این مورد کاملاً تأیید می‌کنند. امروزه ثابت شده که جنسیت به وسیله سلول‌های اسپرم که از جنس نر ساطع می‌شود تعیین می‌گردد و جنس مؤنث هیچ نقشی در این فرایند ایفا نمی‌کند.

کروموزوم‌ها از عوامل اصلی در تعیین جنسیت طفل می‌باشند، دو عدد از ۴۶ کروموزوم که ساختار بدن انسان را تعیین می‌نمایند، به عنوان کروموزوم‌های جنسی در نظر گرفته می‌شوند. این دو کروموزوم برای جنس نر «XY» و برای جنس ماده «XX» نامیده می‌شوند، زیرا شکل کروموزوم‌ها شبیه حروف الفبا می‌باشد.

کروموزم Y حامل ژنهای کدگذاری جنس مذکوند، حال آن که کروموزوم X حامل ژنهای کدگذاری جنس مؤنث هستند بنابراین کروموزوم Y حامل مشخصات جنس مذکر و کروموزوم X حامل مشخصات جنس مؤنث است. در تخمک مادر، فقط کروموزوم‌های X که مشخصات جنس مؤنث را تعیین می‌کنند وجود دارند. در منی ساطع شده از جنس مذکر، اسپرم‌اتوزوئیدهایی موجود است که حاوی کروموزوم‌های X و Y می‌باشند.

به همین دلیل جنسیت طفل به کروموزوم‌های X یا Y که در اسپرم‌اتوزوئید موجودند و تخمک را بارور می‌کنند وابسته است.

به عبارت دیگر، همانگونه که در قرآن آمده است، عامل تعیین کننده جنسیت طفل، منی می‌باشد که از جنس مذکر در رحم ریخته می‌شود. این مسائل که درک آن در عصر نزول قرآن ممکن نبوده است گواهی است بر اینکه قرآن کتابی الهی است.

منبع: ۱- <http://mohandesiequran.blogfa.com>

۲- کتاب الکترونیکی قرآن و پزشکی، نشریه الکترونیکی پرسمان به آدرس www.porseman.org

خرما و فواید آن از نظر قرآن

در بعضی آیات قرآن خرما به عنوان نعمت بهشتی معرفی شده است. هنگامی که این میوه مورد مطالعه قرار می‌گیرد ویژگی‌ها و خواص بسیار مهمی در آن مشاهده می‌شود. خرما نه تنها دارای جنبه غذایی بوده بلکه جنبه دارویی نیز دارد. قرآن کریم در مورد خرما قسمتی از زندگی حضرت مریم را بیان می‌کند که به هنگام وضع حمل از مردم شهر کناره گرفته و به زیر درختی رفت.

جِدْعُ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتْ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيَّاً
فَنَادَاهَا مِنْ نِسِيَاً تَلْتَهُكَ أَلَا تَحْتَكْ تَحْزَنِي سَرِيَّكَدْ جَعَلَ
وَكُنْرَى إِلَيْكَ
بِجِدْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطُ عَلَيْكِ رُطْبَا جَنِيَاً ﴿٢٥﴾ فَكُلْنَا وَأَشْرَبْنَا وَقَرِّي عَيْ فَإِمَا تَرِينَ مِنَ الْبَشَرِ
أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكِلَّ الْيَوْمَ إِنْسِيَاً ﴿٢٦﴾ (سوره مریم/ آیات ۲۳ تا ۲۶)

درد زایمان او را به کنار تنه درخت خرمایی کشاند (آنقدر نراحت شد که) گفت: ای کاش پیش از این مرده بودم و بکلی فراموش می‌شدم (۲۳) ناگهان از طرف پایین پایش او را صدا زد که: غمگین مباش پروردگارت زیر پای تو چشممه آبی (گوارا) قرار داده است (۲۴) و این تنه نخل را به طرف خود تکان ده، رطب تازه‌ای بر تو فرو میریزد (۲۵) (از این غذای لذید) بخور و (از آن آب گوارا) بنوش و چشمت را (به این مولود جدید) روشن دار و هر گاه کسی از انسانها را دیدی (با اشاره) بگو: من برای خداوند رحمان

روزهای نذر کرده‌ام بنابراین امروز با هیچ انسانی هیچ سخن نمی‌گوییم (و بدان که این نوزاد خودش از تو دفاع خواهد کرد) (۲۶) (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

به این ترتیب خداوند در زمان وضع حمل به حضرت مریم توصیه نمود تا خرما بخورد. علم امروزی ثابت نموده است که خرما بهترین غذا برای خانم‌های حامله و خانم‌هایی که در آستانه وضع حمل هستند می‌باشد. خرما بیشترین مقدار شکر را در بین میوه‌جات دارا می‌باشد. دکترها به خانم‌های باردار در روز وضع حمل توصیه می‌کنند تا از میوه‌جات قنددار استفاده کنند. دلیل این امر دریافت انرژی مورد نیاز، بازسازی ضعف مادر پس از زایمان و تحریک هورمونهایی که تولید شیر را ازدیاد می‌بخشند می‌باشد. از دست دادن خون در طول زایمان موجب افت قند خون می‌شود. خرما از این بابت که مانع از افت قند خون می‌شود اهمیت دارد. مقادیر بالای مواد گرمaza در خرما موجب نیرو بخشیدن به افرادی می‌گردد که به سبب بیماری ضعیف شده و یا از خستگی مفرط رنج می‌برند.

ماده اکسی تکین (Oxytocin) که در خرما وجود دارد در داروهای پیشرفتی به منظور تسهیل در امر زایمان استفاده می‌شود. در حقیقت Oxytocin را می‌توان زایمان سریع معنی کرد. این ماده همچنانی به عنوان ماده‌ای که سطح شیر مادر را پس از زایمان افزایش می‌دهد شناخته شده است. Oxytocin در واقع هورمونی است که توسط غده هیپوفیز ترشح شده و تمام آمادگی‌های لازم برای زایمان در بدن در نتیجه ترشح این هورمون اتفاق می‌افتد. تاثیر این هورمون را می‌توان در عضلات رحم و سلول‌های ترشح کننده شیر مادر مشاهده کرد. در هنگام زایمان نیاز به یک انقباض در رحم می‌باشد. Oxytocin ماهیچه‌های اطراف رحم را قادر می‌سازد که بصورت خیلی قوی به حالت انقباض درآیند. این حقایق نشان از حکمتی دارد که خداوند به سبب آنها به حضرت مریم توصیه می‌کند که خرما بخورد.

منبع:

- ۱ - Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005
- ۲ - کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

جنین‌شناسی در قرآن

گزارش‌هایی درباره تولید مثل و نمو جنین در چندین بخش از قرآن کریم ذکر شده است، ولی فقط در سال‌های اخیر است که معنای علمی برخی از این آیات کاملاً فهمیده شده است. تاخیر طولانی در فهم درست این آیه‌ها، بطور کلی به علت ترجمه و تفسیرهای نارسا و نادرست و نبودن آگاهی از دانش علمی بوده است. مردم در زمان پیامبر (ص) از او پرسش‌های گوناگون درباره معانی این آیات

مربوط به تولید مثل می‌نمودند. پاسخ‌های پیامبر پایه برخی احادیث پس از او شده است. در آیات قرآن می‌خوانیم:

نَفْسٍ وَاحِدَةٍ لَمْ جَعَلْ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَّةً أَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ لِعْمَاهٍ تَبَكَّدُ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ لَكُمُ اللَّهُمَّ لَهُ الْمُلْكُ هُوَ تَحْكُمُ فُونَ . (سوره الزمر / آیه ۴۶)

او شما را از یک نفس آفرید و همسرش را از (باقیمانده گل) او خلق کرد، و برای شما هشت زوج از چهارپایان ایجاد کرد، او شما را در شکم مادرانتان آفرینشی بعد از آفرینش دیگر در میان تاریکی‌های سه گانه می‌بخشد، این است خداوند، پروردگار شما که حکومت (عالی هستی) از آن اوست هیچ معبدی جز او نیست پس چگونه از راه حق منحرف می‌شوید. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

تاریخ روشن نمی‌کند که از چه زمانی انسان‌ها به تولید و نمو انسان در رحم پی برده‌اند ولی اولین نقاشی در رحم به وسیله لئوناردو داوینچی در قرن پانزدهم میلادی ترسیم شده است. در قرن دوم میلادی گالن جالینوس به شرح جفت و لایه‌های جنینی در کتابی به عنوان تشکیل جنین پرداخت. در نتیجه پژوهش‌کار قرن هفتم میلادی (زمان حضرت محمد (ص)) احتمالاً می‌دانستند که نمو جنین در رحم صورت می‌گیرد. ولی گمان نمی‌رود که آنها از روند نمو جنین انسان به صورت مرحله به مرحله آگاهی داشتند. در قرن هفدهم هم دانشمندان به مرحله‌ای بودن رشد جنین انسان پی نبرده بودند. آنونی ون لوون هوک (۱۶۳۲-۱۷۲۳ میلادی) از دانشمندان آن زمان باور داشت که در داخل مایع منی انسانی کامل ولی خیلی کوچک و میکروسکوپیک وجود دارد و پس از ورود به رحم مادر بزرگ می‌شود. مرحله‌ای بودن رشد جنین انسانی برای اولین بار در قرن بیستم به وسیله استرتر گزارش شد و اوراهیلی در سال ۱۹۷۲ به گونه‌ای دقیق‌تر آن را بیان نمود در حالیکه قرآن در قرن هفتم میلادی مرحله‌ای بودن رشد جنین را شرح داده بود.

سه پوشش تاریکی ذکر شده در قرآن احتمالاً به سه لایه:

۱- جدار شکم، ۲- جدار رحم، ۳- جدار جفت و پرده جنینی اشاره دارد.

در آیه‌ای دیگر از قرآن در ارتباط با محل نطفه در رحم می‌فرماید:

لَمْ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ . (سوره المؤمنون / آیه ۱۳)
سپس او را نطفه‌ای در قرارگاه مطمئن [رحم] قرار دادیم. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

در ادامه آیه فوق مرحله بعدی رشد جنین را بصورت زیر می‌خوانیم:

الْعَلَقَةُ لِحَمْفَنَةُ ثُمَّ فَخَلَقْنَا عَظَامًا فَكَسَوْنَا الْمُضْغَةَ ثُمَّ فَخَلَقْنَا أَنْشَاءً طَقْدَ آخَرَ

كَاللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ . (سورة المؤمنون / آية ١٤)

سپس نطفه را بصورت علقه [خون بسته] و علقه را بصورت مضغه [چیزی شبیه گوشت جویده شده] و مضغه را بصورت استخوانهایی درآوردیم و بر استخوانها گوشت پوشاندیم سپس آن را آفرینش تازه‌ای دادیم پس بزرگ است خدایی که بهترین آفرینندگان است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

واژه علق در لغت نامه‌های عربی اشاره به زالو یا خون آشام دارد. این شرحی مناسب از آن مرحله جنینی است که از روزهای ۷ تا ۲۴ ام ادامه دارد و جنین به جدار داخل رحم چسبیده و آویزان است همانگونه که زالو به پوست می‌چسبد و از میزبان خون می‌مکد. جنین نیز در این مرحله به دیواره رحم چسبیده و از آن تغذیه می‌کند. از آنجائی که در قرن هفتم میلادی (که این اظهارات در قرآن بیان شده) پرشکان میکروسکوپ و عدسی نداشتند تا این جزئیات شکل زالوی جنین را بررسی نمایند لذا از این حقیقت آگاهی نداشتند. در اوایل هفته چهارم جنین انسانی به زحمت با چشم دیده می‌شود چون از یک دانه گندم کوچک‌تر است. در آیه فوق به این نکته اشاره دارد که علقه سپس به مضغه (چیزی شبیه گوشت جویده شده) تبدیل می‌شود. در انتهای هفته چهارم جنین انسانی شبیه یک تکه جویده شده است. این مرحله را می‌توانید در عکس صفحه بعد (تصویر شماره ۴) مشاهده کنید. این قیافه شبیه تکه جویده شده همان زوائد آغاز ایجاد ستون فقرات می‌باشد. سپس آیه مبارکه اشاره می‌کند که مضغه را بصورت استخوانهایی در می‌آوریم و بر استخوانها گوشت می‌پوشانیم. این مطلب مطابق با دانش رشد جنینی است. ابتدا استخوان‌ها مانند غضروف می‌باشند، سپس ماهیچه‌ها (گوشت) دور آنها را می‌پوشاند. در ادامه آیه ۱۴ سوره المؤمنون آمده است: سپس آن را آفرینش تازه‌ای دادیم. این اشاره به شکل شبیه انسان در جنین هشت هفتگی است. در این مرحله، جنین، مشخصات ویژه انسانی را با آغاز تولد اعضاء داخلی و خارجی دارا می‌شود و در همین مرحله پس از هفته هشتم جنین انسانی از نام امبریو به فتوس نامگذاری می‌شود. در مورد آفرینش بینایی و شنوایی در آیه ۹ سوره السجده می‌خوانیم:

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَاجْعَلَ اللَّهُفِيَّهُ لَسْمُّ وَالْأَبْصَرَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ. (سوره السجده / آیه ۹)

سپس (اندام) او را موزون ساخت و از روح خویش در وی دمید و برای شما گوش و چشم‌ها و دل‌ها قرار داد اما کمتر شکر نعمت‌های او را بجا می‌آورید. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

ترتیب ایجاد حس شنوایی، بینایی و احساس و درک به هم ن ترتیب ذکر شده در قرآن می باشد یعنی ابتدا شنوایی، سپس بینایی و سپس قلب و دل ایجاد می شود. این مطلب کاملا با علم جنین شناسی تطابق دارد. ابتدای تولید گوش داخلی پیش از آغاز تولید چشم بوده و مغز (محل احساسها) از همه دیرتر شکل می گیرد.

تفسیر و برداشت معنای دقیق و حقیقی آیه های قرآن در مورد رشد انسان در مراحل جنینی در قرن ۷ میلادی (زمان وحی قران) به علت محدود بودن دانش انسانی آن زمان ممکن نبوده است و حتی صدها سال پس از آن نیز امکان فهم دقیق آن وجود نداشت. امروزه ما می توانیم این آیات را خوب بفهمیم چون دانش جنین شناسی امروز این فهم نوین را برایمان ممکن می سازد. بدون تردید در قرآن آیه های دیگری مربوط به علم پزشکی وجود دارد که با پیشرفت های علمی آینده بهتر درک خواهند شد.

منبع: <http://mohandesiequran.blogfa.com/>
<http://www.rsams.blogfa.com>

شگفتی‌های زنبور عسل

وَأَوْحَىٰ تَخْدِي مِنَ الْجِبَالِ بِيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَا يَعْرِشُونَ **﴿٦٨﴾**
 كُلِّي مِنْ كُلِّ الْثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبْلَ رِبِّكِ ذُلْلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شَفَاءٌ
﴿٦٩﴾. (سورة النحل / آية ٦٨-٦٩)

و پروردگار تو به زنبور عسل وحی (و الهام غریزی) نمود که از کوهها و درختان و داربستهایی که مردم می‌سازند خانه‌هایی برگزین (۶۸) سپس از تمام ثمرات (و شیره گلهای) بخور و راههایی را که پروردگارت برای تو تعیین کرده است براحتی بپیما. از درون شکم آنها نوشیدنی با رنگهای مختلف خارج می‌شود که در آن شفا برای مردم است، به یقین در این امر نشانه روشی است برای جمعیتی که می‌اندیشند (۶۹).
(ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

نکته‌ها

در این آیه نیز نکات پر معنی و قابل ملاحظه‌ای است:

۱- عسل از چه ساخته می‌شود؟

زنبوران عسل معمولاً از ماده قندی مخصوصی که در ریشه گلهای قرار داده شده است می‌کند و آن را جمع آوری می‌کنند ولی زنبورشناسان می‌گویند: کار زنبوران تنها استفاده از این ماده قندی بُن گلهای نیست بلکه احیانًا تخدمان گلهای و دمیرگها و میوه‌ها نیز استفاده می‌کنند که قرآن از همه اینها تعبیر به «مِنْ كُلِّ الْثَّمَرَاتِ» (همه میوه‌ها) کرده است.

۲- راههای مطمئن و رام

زنبور شناسان با مطالعاتی که روی این حشره انجام داده اند به این نتیجه رسیده‌اند که صحگاهان گروهی از زنبوران که مأموران شناسائی گلهای هستند از کندو بیرون می‌روند. مناطق مختلف پر گل را کشف کرده به کندو باز می‌گردند و به اطلاع دیگران می‌رسانند، حتی سمت و جهت آن را مشخص کرده و فاصله آن از کندو را نیز به اطلاع هموطنان خود می‌رسانند.

زنبوران برای رسیدن به منطقه گلهای گاهی راه خود را نشانه گذاری می‌کنند و از طریق پراکندن بوهای مختلف در مسیر راه و مانند آن، چنان راه را مشخص می‌کنند که کمتر امکان دارد زنبوری سرگردان شود.

جمله «فَاسْلُكِي سُبْلَ رِبِّكِ ذُلْلًا» (در جاده‌های پروردگارت که رام و تسليیم تو است گام بگذار) گویا اشاره به این واقعیت است.

۳ - عسل در کجا ساخته می‌شود؟

شاید هنوز بسیاری از افراد فکر می‌کنند برنامه کار زنبوران عسل این است که شیره گلها را مکیده و در دهان خود جمع و در کندو ذخیره می‌کنند در حالی که چنین نیست. آنها شیره‌های گلها را به بعضی از حفره‌های درون بدن خود که زنبورشناسان به آن چینه دان می‌گویند می‌فرستند و در آنجا که حکم یک کارخانه کوچک مواد شیمیائی دارد تغییر و تحولهای مختلفی پیدا کرده، شهد گلها به عسل تبدیل می‌گردد و مجدداً زنبور، عسل ساخته شده را بدن خود بیرون می‌فرستد.

عجبی‌تر این که سوره «نحل» از سوره‌های مکی است و می‌دانیم در منطقه مکه، نه گل و گیاهی وجود دارد و نه زنبوران عسل. ولی قرآن با این دقت و ظرافت از آن سخن می‌گوید و با تعبیر جالبی مانند: «يَخْرُجُ مِنْ بَطْوَنِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانٌهُ از درون شکم آنها نوشیدنی با رنگ‌های مختلف خارج می‌شود» حتی به ریزه کاری‌های ساختن عسل نیز اشاره کرده است.

۴ - رنگ‌های مختلف عسل

رنگ عسل بر حسب آن که زنبور بر چه گل و ثمره‌ای نشسته و از آن بهره‌گیری کرده باشد تفاوت می‌کند. به همین جهت در پاره‌ای از موارد قهقهه‌ای تیره و گاهی نقره‌ای سفید و گاهی بی‌رنگ و گاهی زرد رنگ، گاهی شفاف، زمانی تیره، گاهی زرد طلائی، زمانی خرمائی و حتی گاهی مایل به سیاهی است. این تنوع رنگ‌ها علاوه بر این که گویای تنوع سرچشمه‌های به دست آوردن عسل است، تنوعی برای ذوق‌ها و سلیقه‌ها نیز محسوب می‌شود زیرا امروز ثابت شده است که رنگ غذا در تحریک اشتها انسان بسیار مؤثر است.

۵ - از شکم زنبور عسل نوشیدنی در می‌آید.

علی که زنبور در شکم خود درست می‌کند و در خانه‌های کندو می‌ریزد ۸۰ درصد آن آب است. یعنی همانطور که قرآن می‌گوید: آنچه از شکم آن در می‌آید در واقع نوشیدنی است. بعد کارکنان کندو روی آن کار می‌کنند تا درصد آب آن به ۱۸ درصد می‌رسد و عسل سفت می‌شود.

۶ - عسل یک ماده فوق العاده شفابخش

می‌دانیم در گلها و گیاهان، داروهای حیات بخشی نهفته شده است که هنوز معلومات ما با اطلاعات وسیعی که از داروهای گیاهی داریم نسبت به آن ناچیز است و جالب این که دانشمندان از طریق تجربه به این حقیقت رسیده‌اند که زنبوران به هنگام ساختن عسل، آن چنان ماهرانه عمل می‌کنند که خواص درمانی و داروئی گیاهان کاملاً به عسل منتقل شده و محفوظ می‌مانند.

روی همین جهت عسل دارای بسیاری از خواص درمانی گلها و گیاهان روی زمین به طور زنده است. دانشمندان برای عسل خواص بسیار زیادی گفته‌اند که هم جنبه درمانی دارد و هم پیشگیری و نیرو بخش از جمله:

عسل زود جذب خون می‌شود و به همین جهت نیرو بخش است و در خونسازی فوق العاده مؤثر.

عسل از ایجاد عفونت در معده و روده جلوگیری می‌نماید.

عسل بر طرف کننده یبوست است.

عسل برای کسانی که دیر به خواب می‌روند اثر بسیار مطلوبی دارد (مشروط بر این که کم نوشیده شود زیرا زیاد آن خواب را کم می‌کند).

عسل برای رفع خستگی و فشردگی عضلات اثر قابل ملاحظه‌ای دارد.

عسل اگر به زنان باردار داده شود شبکه عصبی فرزندانشان قوی خواهد شد.

عسل میزان کلسیم خون را بالا می‌برد.

عسل برای کسانی که دستگاه گوارش ضعیفی دارند نافع است مخصوصاً برای کسانی که به نفح شکم مبتلا هستند توصیه می‌شود.

عسل به علت این که زود وارد مرحله سوخت و ساز بدن می‌شود می‌تواند به فوریت انرژی ایجاد کند و ترمیم قوا نماید.

عسل در تقویت قلب مؤثر است.

عسل برای درمان بیماری‌های ریوی کمک کننده خوبی است.

عسل به خاطر خاصیت میکروب کشی‌اش برای مبتلایان به اسهال مفید است.

عسل در درمان زخم معده و اثنی عشر عامل مؤثری شمرده شده است.

عسل به عنوان داروی معالج رماتیسم، نقصان قوه نمو عضلات، و ناراحتیهای عصبی شناخته شده است.

عسل برای رفع سرفه مؤثر است و صدا را صاف می‌کند.

خلاصه، خواص درمانی عسل بیش از آن است که در این مختصر بگنجد.

علاوه بر این از عسل داروهایی برای لطفات پوست و زیبائی صورت، طول عمر ورم دهان و زبان، ورم چشم، خستگی و ترک خورده‌گی پوست و مانند آن می‌سازند.

مواد و ویتامین‌های موجود در عسل بسیار است. از مواد معدنی: آهن، فسفر، پتاسیم، ید، منیزیم، سرب، مس، سولفور، نیکل، روی، سدیم، و غیر آن.

از مواد آلی: صمغ، پولن، اسیدلاکتیک، اسیدفورمیک، اسیدسیتریک، اسید تارتاریک و روغنهای معطر، و از ویتامینها دارای ویتامینهای ششگانه: آ - ب - ث - د - کا - ۱ - می باشد.

بعضی نیز قائل به وجود ویتامین پ ب در عسل هستند.

در روایات اسلامی نیز روی خاصیت درمانی عسل تکیه شده است. در روایات متعددی از امام علی و امام صادق(علیهم السلام) و بعضی دیگر از معصومین(علیهم السلام) نقل شده که «**ما استشفعى الناسَ بمثلِ العسلِ** مردم به چیزی مانند عسل استشفاء نمی‌کنند»

و به تعبیر دیگر «لَمْ يَسْتَشْفِ مَرِيضٌ بِمِثْلِ شَرَبَةِ عَسَلٍ هِيَجَ بِيَمَارِي بِهِ مَانِدَ شَرَبَتْ عَسَلٌ دَرْمَانٌ نَكَرَدَهُ اسْتَ».»

۷- مسائل جالب دیگری درباره عسل

عسل را نباید در ظرف‌های فلزی ذخیره کرد. این مطلبی است که دانشمندان به ما می‌گویند. و جالب این که قرآن به هنگامی که از زنبوران عسل سخن می‌گوید می‌فرماید «مِنَ الْجِبَالِ بَيْوَاتًا وَ مِنَ الشَّجَرِ وَ مِمَا يَعْرِشُونَ» یعنی خانه‌های زنبوران عسل را تنها در سنگها و چوبها خلاصه می‌کند.

۸- زندگی عجیب زنبوران عسل

متولینگ دانشمند زیست شناس بلژیکی که مطالعات فراوانی در رابطه با زندگی زنبوران عسل انجام داده است درباره نظام عجیبی که بر شهر آنها حکمفرما است چنین می‌گوید: ملکه (یا مادر کندو) در شهر زنبوران عسل آن طور که ما تصور می‌کنیم فرمانفرما نیست بلکه او نیز مثل سایر افراد این شهر، مطیع قواعد و نظمات کلی می‌باشد.

ما نمی‌دانیم این قوانین و نظمات از کجا وضع می‌شود و به انتظار این هستیم شاید روزی بتوانیم به این موضوع پی ببریم و واضح این مقررات را بشناسیم ولی فعلاً طور موقت آن را به نام «روح کندو» می‌خوانیم.

ملکه نیز مانند دیگران از روح کندو اطاعت می‌کند. ما نمی‌دانیم روح کندو در کجاست؟ و در کدامیک از سکنه شهر عسل حلول کرده است؟ ولی می‌دانیم روح کندو شبیه به غریزه پرندگان نیست و نیز می‌دانیم که روح کندو، یک عادت و اراده کورکوانه نژاد زنبور عسل نمی‌باشد. روح کندو وظیفه هر یک از سکنه شهر را بر طبق استعدادشان معلوم می‌کند و هر کس را به یک کار می‌گمارد.

روح کندو به زنبوران مهندس و بنا و کارگر دستور می‌دهد خانه بسازند. روح کندو در روز و ساعت معین به تمام سکنه شهر دستور می‌دهد از شهر مهاجرت نمایند و برای به دست آوردن مسکن و مأوى جدید، خود را به دست حوادث نامعلوم و انواع مشقت‌ها بسپارند. ما نمی‌توانیم بفهمیم قوانین شهر عسل که به وسیله روح کندو وضع شده در کدام مجمع شورا مطرح می‌گردد و تصمیم به اجرای آن می‌گیرند و کیست که فرمان حرکت را در روز معین صادر می‌کند؟ (پایان صحبت‌های متولینگ)

اگر دانشمند مزبور با ابهام از این مسئله سخن می‌گوید، ما با توجه به راهنمائی قرآن بسیار خوب درک می‌کنیم که این همه آوازه‌ها و برنامه‌ها از کجاست؟ و تنظیم کننده و فرمان دهنده کیست؟ چه تعبیر زیبائی قرآن دارد؟ «وَأُوحِيَ رَبِّكَ إِلَى النَّحْلِ پُرورِدَگارت به زنبور عسل وحی و الهام نمود» از این رساتر و جامعتر و گویاتر تصور نمی‌شود.

مذبح: ۱- تفسیر نمونه، اثر آیت الله مکارم شیرازی
<http://www.quranpajoh.blogfa.com> - ۲

بیان باقی ماندن بقایای کشته نوح به عنوان آینه عبرت در قرآن

ذات اٰٰ ۱ ﴿۱۳﴾ بِحُرْيٍ بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفُّرَ ۚ﴿۱۴﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا

آیهٗ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٍ ۚ﴿۱۵﴾ (سوره قمر/آيه ۱۳-۱۵)

و او (نوح) را بر (کشته) ساخته شده از الواح و میخها سوار کردیم (۱۳) (آن کشته) تحت مراقبت ما حرکت می کرد. این پاداشی بود برای کسانی که (از سوی دشمنان) مورد انکار قرار گرفته بودند (۱۴).

ما این ماجرا را بعنوان نشانه‌ای در میان امتها باقی گذاردیم، آیا کسی هست که پند گیرد؟ (۱۵). (ترجمه آیت

الله مکرم شیرازی)

در سال ۱۹۵۹، یک خلبان ترک براساس مأموریت محول شده، چندین عکس هوایی برای مؤسسه ژئودتیک ترکیه برداشت. در میان عکس‌های او تصویری جلب نظر می کرد که بیشتر شبیه یک قایق بود. قایقی بزرگ که بر سینه تپه‌ای، در فاصله بیست کیلومتری کوه‌های آرارات آرمیده بود. تصویر هوایی نشان دهنده آسیب دیدگی ناشی از برخورد یک کشته به یک کوه بود. بلافاصله پس از مشاهده این تصویر، تعدادی از متخصصان علاقه‌مند به پیگیری موضوع شدند.

عکس هوایی از شی کشته شکل

۱۷ سال از آخرین تحقیقات در منطقه گذشت و هیچ اکتشافی تا سال ۱۹۷۶ انجام نگرفت. در سال ۱۹۷۶ یک باستان‌شناس آمریکایی به نام ران ویت تحقیقات جدید خود را در منطقه آغاز کرد. او بزودی با انجام محاسبات دقیق دریافت که طول این شی عظیم الجثه بلندتر از طول یک زمین بازی فوتbal و اندازه آن به بزرگی یک ناو جنگی است که کاملاً در زمین دفن شده است کشته کشف شده در زیر گل و لای قطوری دفن شده بود و به سختی به جز از ارتفاع قابل رویت بود. آنها متوجه شدند که حرکت دادن و در آوردن جسم مذکور از درون زمین، به دلیل ابعاد وسیع و بزرگ آن غیر ممکن است و تنها با یک لرزش زمین، این شیء می‌تواند از دل خاک سر در آورد و مورد کاوش قرار گیرد.

از تحقیقات ران ویت مدت زیادی نگذشته بود که در ۲۵ نوامبر سال ۱۹۷۸، وقوع زمین لرزه‌ای در محل باعث شد تا کشتی مزبور به طور شگفت‌آوری از دل کوه بیرون بزند و سطح زمین اطرافش را به بیرون براند. بدین ترتیب دیواره‌های این شیء، شش متر از محوطه اطرافش بالاتر قرار گرفت و برجسته‌تر شد.

بدنبال این زمین لرزه، ران وایت ادعا کرد که شیء مذکور می‌تواند باقیمانده کشتی نوح باشد. سپس بدینی‌ها به خوشبینی مبدل و این سؤال‌ها مطرح شد: «اگر این جسم عظیم قایقی شکل به طول یک زمین فوتبال، در ارتفاع ۱۸۹۰ متری کوههای آرارات، کشتی نوح نیست، پس چه چیز می‌تواند باشد؟ و اگر جسم کشتی نوح است، آیا طوفان نوح واقعاً بوقوع پیوسته است؟ آیا ما شاهد بقایای کشتی افسانه‌ای حضرت نوح که در کتب مقدس ادیان جهان از آن صحبت شده است هستیم.

تصویر ران ویت در پارک ملی کشتی نوح

تکنولوژی پیچیده در ساخت کشتی

اینجا صحبت از ساخت یک قایق کرجی کوچک هشت نفره با ظرفیت چند حیوان کوچک نیست. بحث بر سر تکنولوژی پیچیده‌ای است که مهارت ذوب فلزات، ابزار پیشرفته و نیروی انسانی حاذق می‌طلبیده است. از آنجا که یاران حضرت نوح تعداد بسیار کمی بوده‌اند، این سؤال پیش می‌آید که نوح براستی چگونه این کشتی را ساخته است. آیا نوح به تنهایی توانسته است کشتی ناوگونه خود را به طول یک زمین فوتبال و به وزن تقریبی ۳۲ هزار تن بسازد؟ آیا ساخت یک کشتی با دست حالی با امکانات آن زمان، به گنجایش ۴۹۴ اتوبوس دو طبقه مسافربری با تصورات ما درباره قدماء، همخوانی دارد؟ خوشبختانه تحقیق بیشتر در محل حضور حیوانات را در کشتی یافت شده تأیید کرد. کشف مقادیر قابل

توجهی فضولات حیوانات که به صورت فسیل درآمده و از ناحیه خسارت دیده کشته به بیرون رانده شده‌اند، فرضیه ما را بیشتر به واقعیت نزدیک کرد.

کشتی نوح: اسکلت فلزی، بدن چوبی

آزمایشات دانشمندان وجود قطعات آهن را در فواصل منظم و معین در ساختار کشته تأیید کرده است. باستان شناسان با کشف رگه‌ها و تیرهای باریک آهنی، الگویی ترسیم کرده‌اند که حاصل کار به صورت نوارهای زرد و صورتی بر روی کشتی علامتگذاری شد. آنها همچنین گره‌ها و اتصالات آهنی محکم و برجسته‌ای را یافته‌اند که در ۵۴۰۰ نقطه کشته بکار رفته‌اند.

در شکل فوق نوارهای مشخص شده، اسکلت کشتی بصورت خطوط آهنی با آرایش منظم می‌باشند.

تصویر برداری‌های راداری نشان داد که در محل تصادف کشته با صخره به هنگام فرود آمدن یا به عبارت دیگر به گل نشستن، نوارهای آهنی یا تیرهای فلزی کج شده‌اند. آنها می‌گویند که استفاده وسیع و همه جانبه از فلزات در ساخت کشتی خارج از حد تصور ماست. قرآن کریم به این نکته که کشتی حضرت نوح با علم الهی و مطابق وحی خداوند ساخته شده است اشاره دارد.

ا وَأَهْمِنَا وَلَكُلُّ كُخَالٍ كُنِينَ فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغَرَّبُونَ . (سوره هود/آیه ۳۷)

و (اکنون) در حضور ما و طبق وحی ما کشتی بساز و درباره آنها که ستم کرند شفاعت مکن که (همه) آنها غرق شدنی هستند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

تصویر رادار اسکن از کشتی نوح
اکتشافات زمانی جالب‌تر شد که باستان شناسان توانستند طرح شبکی حاصل از تقاطع تیرهای فلزی افقی و عمودی بکار رفته در بدن کشتی بدست بیاورند. تصاویری که نشان می‌دهند ۷۲ تیر فلزی اصلی در هر طرف کشتی به کار رفته است. به نظر می‌رسد که برای هر چیزی طرح و الگویی وجود

داشته است. وجود اتاق‌ها و فضاهای کوچک و بزرگ در طبقات مختلف، نظریه وجود طرح مهندسی پیشرفت‌ه را تأیید می‌کند.

در طول تحقیقات، بررسی‌هایی در مورد تعیین طول، عرض و قطر کشتی انجام گرفته است که متخصصان را قادر ساخته تا از جزئیات کف کشتی، ساختمان و الگوی اولیه و مواد تشکیل دهنده آن اطلاعاتی بدست آورند. دستیابی به چنین کشفیاتی مبهوت کننده بود، چرا که در بسیاری از موقع درک واقعیت کشف شده از حد تصور خارج بود.

کشف یک لایه غلافی و کپسولی شکل در داخل کشتی از این جمله بود که در واقع کشتی را به دو لایه یا پوسته اصلی مجهر می‌کرد. این آزمایشات، وجود دیوارهای داخلی کشتی، حفره‌ها، اتاق‌ها و دهليزها و همچنین وجود دو مخزن بزرگ استوانه‌ای را تأیید کرد. در یکی از آزمایشات رadar اسکن که به درخواست استاندار استان آگری ترکیه انجام شد، معلوم شد که جنس بدنه کشتی از سه لایه چوب به هم چسبیده تشکیل شده است. این سه لایه با مواد محکم چسبنده، بهم چسبیده بودند.

در سال ۱۹۹۱، یک عدد میخ پرج فسیل شده با حضور ۲۶ نفر محقق در بقایای کشتی کشف شد. تجزیه و تحلیل ترکیبات این میخ وجود آلیاژهای آلومینیوم، تیتانیوم و برخی از دیگر فلزات را تأیید کرد.

این در حالی است که گمان می‌رفت در زمان حضرت نوح، آهن و آلومینیوم هنوز به مرحله کشف و استخراج نرسیده باشد. (به آیه قرآن که می‌فرماید: کشتی را طبق وحی ما بساز دقت کنید) اندازه کشتی نوح در کتاب مقدس ۳۰۰ ذراع یاد شده است. واحد ذراع در مصر قدیم در زمان حضرت موسی(ع) برابر با ۵۲,۷ سانتی متر بوده است. با محاسبه این رقم، عدد ۱۵۸,۴۶ متر بدست می

آید. طول کشته مورد کاوش توسط دو تیم مختلف در دو زمان اندازه گیری شد. رقم بدست آمده دقیقاً ۱۵۸,۴۶ متر را نشان می‌داد. این محاسبات، محققان را در ادامه کاوشها مصمم‌تر کرد.

کتبه‌ای که ادعای دانشمندان را اثبات کرد

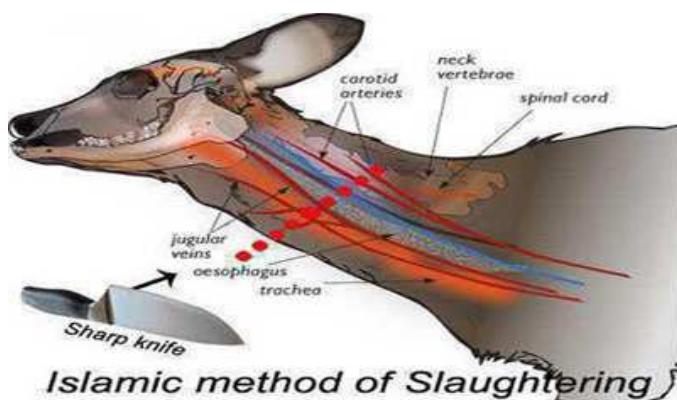
روایت است که حضرت نوح (ع) قبل از به زمین نشستن کشته و فروکش کردن آب، پرنده‌ای را که باید مانند کبوتر یا کلاغ بوده باشد به بیرون فرستاد تا مطمئن شود خشکی نزدیک است یا نه. بار اول پرنده با خستگی به کشته بازگشت و این بدان معنی بود که خشکی در آن نزدیکی‌ها وجود ندارد. بار دوم پرنده به کشته بازنگشت و این آزمایش نشان داد که عمل لنگر انداختن نزدیک است. محل کنونی کشته در دل کوههای آرارات از گذشته‌های دور به منطقه هشت معروف شده و دره پایین منطقه، محله هشت نام گرفته است.

در نزدیکی محل فرود کشته در بالای تپه، لوحی کشف شد که ادعاهای باستان شناسان را به طرز زیبایی اثبات کرد. کتبه‌ای که حداقل ۴۰۰۰ سال قدمت دارد. بر روی این تابلو در سمت چه، تصویر رشته کوههایی دیده می‌شود که در کنار یک تپه و سپس یک کوه آتشفشنان قرار دارد. در سمت راست، یک تصویر قایقی شکل با هشت نفر انسان کنده‌کاری شده است. در بالای سنگ کتبه، دو پرنده در حال پروازند. کشف این کتبه همگان را به شگفتی واداشت. کتاب مقدس سرنشینان کشته نوح را هشت نفر ذکر کرده است. در روایات شیعه نیز تعداد هشت نفر و هشتاد نفر هر دو نقل شده است.

منبع: <http://www.mahmelha2.blogfa.com/post/13>

معجزه ذبح اسلامی

اسلام به مسلمانان دستور داده که حیوان را بطريقی خاص سر برند و در غیر اینصورت حق استفاده از گوشت آن حیوان را ندارند، آیا این روش ذبح روش درستی است؟ غربی‌ها در این مورد چه می‌گویند؟

در دین مبین اسلام در خصوص بدست آوردن غذای حلال و پاک سفارش بسیاری شده و در بسیاری از روایات و آیات قرآن نیز به اهمیت این مساله اشاره شده است.

إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌ مُّبِينٌ

طَيْبًا وَلَا تَبَدَّى النَّاسُ كُلُّهُمْ فِي خُلُقٍ أَنْتَ أَعْلَمُ بِالْخَيْلَاطِ

(سوره البقره / آيه ۱۶۸)

ای مردم از آنچه در زمین است حلال و پاکیزه را تناول کنید و پیروی نکنید و ساوس شیطان را، محققا شیطان از برای شما دشمنی آشکار است. (ترجمه الهی قمشه‌ای)

وَالَّدَمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهِلٌ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا

عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ. (سوره النحل / آيه ۱۱۵)

خداؤند تنها مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را با نام غیر خدا سر بریده‌اند بر شما حرام کرده است، اما کسانی که ناچار شودند حالی که تجاوز و تعدی از حد ننمایند (خدا آنها را می‌بخشد چرا که) خدا بخشند و مهربان است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

در اسلام شرایط ذبح بدین صورت می‌باشد:

- ۱- مسلمان بودن ذابح.
- ۲- سر حیوان را با چیزی ببرند که از جنس آهن باشد.
- ۳- در موقع سر بریدن (ذبح)، جلوی بدن حیوان رو به قبله باشد.
- ۴- وقتی می‌خواهد سر حیوان را ببرد یا کارد به گلوبیش بگذارد به نیت سر بریدن، نام خدا را ببرد و همین قدر که بگوید: «بسم الله» کافی است
- ۵- برش چهار رگ بزرگ گردن از پایین برآمدگی زیر گلو به طور کامل.
- ۶- حیوان بعد از سر بریدن حرکتی بکند، اگر چه مثلاً چشم یا دم خود را حرکت دهد یا پای خود را به زمین زند که معلوم شود زنده بوده است.

در صورت رعایت موارد فوق، گوشت حیلت پیدا نموده و مصرف آن توسط مسلمانان بلامانع خواهد بود. آنچه مسلم است ذبح اسلامی و قطع رگ‌های چهارگانه بشر امروزی را به بهداشتی بودن این روش و بدست آوردن گوشتی با ضریب سلامت بهتر هدایت کرده است زیرا تنها با استفاده از روش ذبح اسلامی خون بصورت کامل از بدن حیوان خارج می‌شود و در سایر روش‌ها به دلیل عدم تخلیه کامل خون از بدن، گوشت برای رشد میکروب و فساد مستعدتر است.

در ذبح اسلامی شکافی در عرض یک ثانیه بر روی گردن انجام می‌شود که با یک چاقوی تیز همه رگ‌های گردن قطع شده و با این عمل خونریزی به سرعت و ناگهانی اتفاق می‌افتد. قطع رگ‌ها موجب قطع جریان اعصاب پاسخ دهنده به درد می‌شود. بنابراین حیوان احساس درد نمی‌کند. حرکت و دست

و پایی که حیوان پس از برش گلو انجام می‌دهد وابسته به درد نیست بلکه وابسته به اتساع و انقباض عضلات است که خون‌رسانی در آنها کاهش یافته است.

در اسلام مستحب است که سر از بدن جدا نشده و هنگام ذبح تا خارج شدن روح از بدن باقی بماند چون در صورت قطع سر، طناب نخاعی قطع شده و فیبر عصبی که به قلب می‌رود نیز قطع می‌شود و این امر سبب توقف فعالیت قلب می‌گردد بنابراین ایستایی خون داخل عروق اتفاق می‌افتد.

از جنبه علمی، هنگامی که برش در قسمت گردن ایجاد می‌شود پیام این برش به سرعت به مغز مخابره شده و مغز بدلیل کاهش فشارخون، پیام‌های عصبی را از کانال نخاعی به قلب می‌فرستد تا قلب خون بیشتری برای مغز پمپاژ کند. در این حالت قلب با فشار بیشتری به عمل تلمبهای خود ادامه داده تا فشار از دست رفته را جبران کند. به این سبب خون بیشتری از لشه خارج شده و بدلیل خروج خون بیشتر، گوشتی با ماندگاری طولانی و بهداشتی حاصل می‌شود.

اگر چه غیرمسلمانان نیز به بهداشتی بودن گوشت حلال و با روش ذبح اسلامی پی بردند اما گروهی از فعالان حامی حقوق حیوانات (FAWC) روش ذبح اسلامی را منسوخ شمرده و آن را عامل بی‌رحمانه‌ای تلقی می‌کنند. ادعای این گروه بر این است که ذبح اسلامی روش دردنک و غیر انسانی در کشتار دام می‌باشد. آنها روش‌های بیحسی قبل از کشتار را توصیه می‌کنند. روش‌های بیحسی قبل از کشتار مورد استفاده در انگلیس عبارت است از: استفاده از تپانچه بیحسی CBP از طریق صدمه به مغز، بی‌حسی الکتریکی محدود به ناحیه سر، بیحسی حمام آبی، بیحسی با گاز اما تحقیقات دانشمندان آلمانی نشان داده که روش ذبح اسلامی در دنیا، بهترین روش به شمار می‌آید و دام متحمل درد کمتری نسبت به روش‌های اروپایی می‌گردد.

قوانين اسلام برای ذبح

ذبح اسلامی دام نعمت بزرگی برای انسان و دام محسوب می‌شود. در این باره پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد (ص) می‌فرمایند: خداوند در همه چیز مهربان است و در هنگام ذبح نیز مهربانی او پدیدار شده و ذبح دام را با تیغ تیز جهت تخفیف درد دستور می‌دهد.

در دستورات ذبح اسلامی، پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند: مسلمان نباید چاقوی خود را مقابل حیوان تیز کند. همچنین ذبح دامهایی که از یک گونه هستند نیز در مقابل چشمان هم صورت نگیرد. آیا با این همه سفارش اسلام در خصوص رعایت حقوق حیوانات باز هم قوانین اسلام در خصوص ذبح شرعی بيرحمانه است؟

تحقیقات آستانه درد

تحقیقات آلمان‌ها در خصوص مقایسه روش ذبح اسلامی و غربی، نتایج شگفت‌انگیزی را مشخص می‌کند. تحقیقات پروفسور ویلهلم شازل و همکار وی دکتر هزیم در دانشکده دامپزشکی هانوفر آلمان نتایج

جالبی به همراه داشت. در این کوشش، آستانه درد و هوشیاری در دو روش مرسوم بیحسی با تپانچه و ذبح اسلامی در گوسفند و گوساله بررسی شد.

ابتدا چند الکترود بواسطه جراحی در نقاط مختلف جمجمه دام به گونه‌ای که سبب لمس سطح مغز شود کاشته شد. سپس اجازه بهبودی به دام برای چند هفته داده شد. در ادامه کشتار دام با دو روش ذبح اسلامی و بیحسی پیش از کشتار با تپانچه CBP صورت گرفت. همچنین در طی این اعمال ذبح و کشتار، آزمایش ثبت آنسفالوگرافی الکتریکی (EEG) و الکتروکاردیوگرافی (ECG) در موقعیت‌های مختلف مغز و قلب در همه دامها و در طی مراحل ذبح و کشتار بررسی شد.

الف- نتایج بدست آمده از ذبح اسلامی

- ۱- دو سوم ابتدایی از زمان ذبح اسلامی بر روی EEG ثبت شده است. هیچ تغییری نسبت به قبل از کشتار در این نمودار دیده نمی‌شود. بنابراین نشان می‌دهد که حیوانات هیچ احساس دردی در طی یا بلافاصله پس از برش نشان نمی‌دهد.
- ۲- در سه ثانیه ثبت EEG یک موقعیت استراحت عمیق و بیهوشی دیده می‌شود. این حالت وابسته به کمیت وسیع فوران خون از بدن می‌باشد.
- ۳- پس از ۶ ثانیه، EEG میزان صفر را نشان می‌دهد که هیچ احساس دردی وجود ندارد.
- ۴- پیام مغزی (EEG) به میزان صفر پایین می‌آید. اما هنوز قلب ضربان دارد و تشنج بدن رخ می‌دهد (به دلیل واکنش فعال در طناب نخاعی) بنابراین حداکثر میزان خون از بدن خارج می‌شود و گوشتشی بهداشتی برای مصرف کننده مهیا می‌گردد.

ب- نتایج بیحسی با تپانچه

- ۱- حیوان ظاهرا پس از بیحسی هوشیاری خود را از دست می‌دهد.
- ۲- درد شدیدی را EEG بلافاصله پس از بیحسی نشان می‌دهد.
- ۳- ضربان قلب حیوان بیحس شده توسط تپانچه در مقایسه با ذبح اسلامی سریعتر متوقف شده و در نتیجه مقدار زیادی از خون داخل گوشت باقی می‌ماند.

نتیجه:

بررسی هر دو روش کشتار با تپانچه و ذبح اسلامی بوضوح نمایانگر عادلانه بودن قوانین اسلام و رعایت حقوق حیوانات از جانب اسلام می‌باشد.

منبع: ۱- <http://www.09155181611.samenblog.com/>

۲- توضیح المسائل امام خمینی

حرام بودن گوشت خوک

**هِ لَغِيرِ اللّهِ الْمِيَتَهُ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلَهُ
إِنَّ الظَّاهِرَهُ عَفْوٌ رَّحِيمٌ . (سورة البقرة/ آیه ۱۷۳)**

خداؤند تنها (گوشت) مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را نام غیر خدا به هنگام ذبح بر آن گفته شود حرام کرده است. (ولی) آن کس که مجبور شود، در صورتی که ستمگر و متجاوز نباشد گناهی بر او نیست (و می تواند برای حفظ جان خود، در موقع ضرورت، از آن بخورد) خداوند بخشنده و مهربان است. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

قرآن کریم انواع غذاها را که برای جسم و روح انسان مفید بوده و ذائقه‌ی او را نیز ارضاء می‌کند حلال شمرده است و از طرفی انسان را از خوردن غذاهای مضر و پلید نهی می‌کند. ممنوعیت از غذاهای غیربهداشتی و تنفرآمیز یکی از خدمات دین الهی به بشریت است زیرا در شرایطی که میکروب کشف نشده بود و اثرات غذاهای پلید در بوجود آوردن بیماری‌ها روشن نبود آنها را ممنوع اعلام کرده و این خدمت بزرگی در جهت سلامتی انسان‌ها می‌باشد.

یکی از حیوان‌هایی که مصرف گوشت آن در فهرست غذاهای حرام قرار گرفته است گوشت خوک می‌باشد. در برخی کشورهای جهان به ویژه اروپا و آمریکا گوشت خوک جزء غذاهای رسمی آنها قرار دارد. می‌خواهیم به حکمت حرام شمردن گوشت خوک بپردازیم. در مورد فلسفه‌ی حرمت گوشت خوک از دو جهت می‌توان سخن گفت:

الف. تأثیرات روحی و روانی گوشت خوک

خوک حتی نزد اروپائیان که از گوشت آن می‌خورند سمبل بی‌غیرتی است و حیوانی کشیف است. خوک در امور جنسی فوق العاده بی‌تفاوت و لاابالی است و چون تأثیر غذا در روحیات انسان از نظر علمی ثابت شده است لذا تاثیر این غذا در خصوص لاابالی‌گری در مسائل جنسی مشهود است. یکی از نویسندگان می‌نویسد: خوک غیرت ناموسی ندارد و جفت خود را در معرض خوک‌های نر دیگر قرار می‌دهد و حتی از این کار لذت هم می‌برد که این صفات در گوشتیش هم تاثیراتی دارد. از این جهت اشخاصی که از آن تغذیه می‌کند همان صفات و اخلاق رذیله را پیدا می‌کنند.

ب. ضررها و بیماری‌هایی که توسط خوک به انسان منتقل می‌شود
برخی بیماری‌ها هستند که از جمله عوامل ابتلای به آنها، گوشت خوک است و استفاده از گوشت خوک در ایجاد آنها موثر است. از جمله این بیماری‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- اسهال خونی
- ۲- یرقان عفونی

- ۳- انتامیب هیستولتیک که انسان را به اسهال آمیبی مبتلا می‌نماید.
- ۴- بیماری شبه باد سرخ که در انسان به صورت لکه‌های سرخ و دردناک توأم با سوزش شدید روی دستها ظاهر می‌شود.
- ۵- تصلب شرایین - دردهای مفصلی و مسمومیت‌ها و علت آن میزان زیاد چربی و اسید اوریک موجود در گوشت خوک می‌باشد.

وک از خوردن چیزهای پلید حتی مدفوع خودش باکی ندارد لذا معده‌اش لانه اقسام میکروب‌هاست که به گوشت و خون و شیرش هم سرایت می‌کند. برخی بیماری‌ها تنها علت آن خوردن گوشت خوک است از جمله:

- ۱- کرم کدوی خوک که در عضلات و مغز خوک یافت می‌شود و انسان را دچار نارسائی‌هایی در دستگاه گوارش می‌کند.
- ۲- تری شینوز: این نیز کرم دیگری است که باعث خراشیدن و التهاب جداره امعاء و پیدایش جوش‌ها و دمل‌های پراکنده در تمام بدن، درد شدید عضلانی و سختی تنفس و ناتوانی در سخن گفتن و جویدن غذا و ... می‌شود که تا به حال درمانی برایش پیدا نشده است
- ۳- استفاده از گوشت خوک به علت ثقل الهضم بودن، معده را به زحمت می‌اندازد.

نتیجه

حکمت تحریم گوشت خوک را می‌توان پیشگیری از زیان گوشت خوک برشمرد ولی این ضررهای بهداشتی و اخلاقی فقط می‌تواند به عنوان فلسفه و حکمت این حکم مطرح شود نه علت انحصاری آن و هنوز باید منتظر کشفیات جدید علمی در این باره باشیم. پس حرام‌ها و حلال‌های خداوند دارای مصلحت‌ها و حکمت‌هایی است که با پیشرفت علوم بدان‌ها بیشتر پی می‌بریم. به عبارت دیگر قرآن به برخی نکات اشاره می‌کند که علوم پزشکی و عقل آدمیان در صدر اسلام آنها را کشف نکرده بود که نمونه‌ی آن همین تحریم گوشت خوک است.

منبع: <http://islam-pdf.blogfa.com/post-13.aspx>

اجتماع حیوانات

الْأَرْضِ وَّا
طَائِرٍ يَطِيرُ
إِنَّ الْكِتابَ مِنِ
أَمْمَّا مَا أَمْكَلْلُكُنَا فِي
بِجَنَاحَيِهِ إِنَّ
شَيْءاً لَّيَهِمْ لِي حُشْرُونَ
(سوره الانعام / آیه ۳۸)

هیچ جنبندهای در زمین و هیچ پرندهای که با دو بال خود پرواز می‌کند نیست مگر اینکه امت‌هایی همانند شما هستند. ما هیچ چیز را در این کتاب فرو گذار نکردیم سپس همگی به سوی پروردگارشان محشور می‌گردند. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

مطالعه زندگی حیوانات و پرندگان نشان می‌دهد که تمامی حیوانات و پرندگان همانند انسان‌ها در جوامع زندگی می‌کنند و زندگی اجتماعی دارند مثلاً زنبور عسل که زندگی اجتماعی آن دانشمندان را به حیرت افکنده است. زنبور عسل آشیانه خود را به صورت اجتماعی در سوراخ‌های درختان و دیگر مناطق سرپوشیده می‌سازد. اجتماع زنبوران عسل متتشکل از یک ملکه، چند صد زنبور مذکور و ده تا هشتاد هزار زنبور کارگر می‌باشد. وظیفه ملکه تخم‌گذاری و نیز ترشح ماده‌ای است که اتحاد اجتماع زنبورها را تامین می‌کند. وظیفه زنبورهای مذکور تنها القاح نمودن ملکه می‌باشد. تمام کارهای دیگر از قبیل ساختن کندو، جمع‌آوری غذا، تنظیم دمای کندو، پاکسازی و دفاع از کندو بر عهده زنبورهای کارگر است.

مورچه‌ها نیز دارای اجتماعات منظمی هستند. زندگی اجتماعی مورچه‌ها در بسیاری از زمینه‌ها همانند زندگی اجتماعی انسانها است مثلاً در زمینه‌هایی چون تکنولوژی، کارگروهی، استراتژی نظامی، شبکه پیچیده ارتباطی، نظام سلسله مراتبی، نظام و انصباط و برنامه‌ریزی.

مورچه‌ها در جامعه یا Colony زندگی نموده و می‌توان گفت تمدنی مشابه انسانها دارند. مورچه‌ها تولید غذا نموده و آن را ذخیره می‌کنند، از اطفال مراقبت می‌کنند، در مقابل دشمن می‌جنگند. شبکه ارتباطی آنها بسیار قوی است. نظام اجتماعی مورچه‌ها عالی‌تر از هر موجود زنده دیگری است. اجتماعات حیوانی در حالت‌های خطر نیز متحداه عمل می‌کنند مثلاً وقتیکه پرندگان شکاری داخل یک جنگل می‌شوند پرندگان کوچک از خود آوازی می‌کشند که همه پرندگان منطقه از موضوع اطلاع پیدا می‌کنند و باعث نجات از شر پرنده شکاری می‌شود.

مثال‌های بیشماری از زندگی اجتماعی حیوانات و پرندگان وجود دارد که تابحال دانسته نشده است و پی بردن به زندگی اجتماعی بسیاری از حیوانات در نتیجه مطالعات طولانی مدت حاصل شده است. پس شرح این موضوع در قرآن شایان توجه و تفکر است.

- منبع: ۱- Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005
 ۲- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

تعادل مطلق جهان

**الَّذِي خَلَقَ أَنْوَاتٍ طِبَاقَفِيَ خَلْقِ الرِّمَائِنَ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى
مِنْ فُطُورٍ.** (سورة الملك / آية ۳۳)

همان کسی که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید، در آفرینش خداوند رحمان هیچ تضاد و عیبی نمی‌بینی، بار دیگر نگاه کن آیا هیچ شکاف و خللی مشاهده می‌کنی؟ (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

میلیون‌ها ستاره و کهکشان‌های موجود در جهان در حالت تعادل مطلق در مسیر خویش حرکت می‌کنند. ستاره‌ها، سیاره‌ها و قمرها نه تنها به دور خود بلکه به صورت یکجا و با هم نیز در حرکت‌اند. بعضاً از ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد ستاره در مسیرهای متقطع در حرکت می‌باشند. با اینهمه جای تعجب است که هیچ تصادفی صورت نمی‌گیرد که باعث بوجود آمدن تخریب در جهان شود. این معجزه بسیار بزرگتر از آن است که ما بتوانیم بیان کنیم. مفهوم سرعت در جهان بسیار گستردگر از مقیاس‌های زمینی آن است. ستاره‌ها، سیاره‌ها و کهکشان‌ها که هزاران میلیارد تن وزن دارند با سرعت فوق العاده ای در فضا حرکت می‌کنند. مثلاً زمین با سرعت ۱۶۷۰ کیلومتر در ساعت به دور خود می‌گردد. در حالیکه سرعت سریع‌ترین گلوله ۱۸۰۰ کیلومتر در ساعت است. مقایسه سرعت حرکت زمین و سریع‌ترین گلوله نشان می‌دهد که زمین با وجود بزرگی حجم و جرم خود با چه سرعتی در حرکت است. سرعت حرکت زمین به دور خورشید، ۶۰ مرتبه بیشتر از سرعت گلوله یعنی ۱۰۸ هزار کیلومتر در ساعت است. اگر موتور یا ماشینی با این سرعت ساخته می‌شد می‌توانستیم در مدت ۲۲ دقیقه یک دور کامل به دور زمین بچرخیم. سرعت مربوط به خورشید به مراتب بیشتر و فوق العاده‌تر است و سرعت حرکت منظومه شمسی خارج از تصور ماست. هر قدر یک سیاره یا منظومه بزرگتر باشد به همان اندازه

سرعت آن بیشتر خواهد بود. سرعت حرکت منظومه شمسی در مدار کهکشانی خود برابر ۷۲۰ هزار کیلومتر در ساعت است. کهکشان راه شیری نیز با سرعت ۹۵۰ هزار کیلومتر در ساعت حرکت می‌کند. بدون شک در چنین سیستمی معلق و سریع السیر، احتمال به وجود آمدن تصادف و برخورد بسیار زیاد است اما هیچ برخوردي صورت نگرفته و ما به آرامی به حیات خود ادامه می‌دهیم زیرا همه چیز در جهان در حالت تعادل مطلقی که توسط خداوند بزرگ تنظیم کرده است فعالیت می‌کند و همانطور که در این آیه مبارک (سوره ملک آیه ۳) می‌خوانیم هیچ گونه اختلاف و بی‌نظمی در خلقت وجود ندارد.

مذبح: ۱-کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005 -۲

میزان دقیق برای هر چیز در جهان

باز هم رجوع می‌کنیم به آیه ۳ سوره الملک که می‌فرماید:

**الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاءَتٍ خَلَقَ لَكُلَّ أَنْثَارَ
فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى
حَمَنٌ مِّنْ تَفَاقُوتٍ
مِنْ فُطُورٍ.** (سوره الملک/ آیه ۳)

همان کسی که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید، در آفرینش خداوند رحمان هیچ تضاد و عیبی نمی‌بینی، بار دیگر نگاه کن آیا هیچ شکاف و خلل مشاهده می‌کنی؟ (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

همچنین خداوند در آیه ۲ سوره فرقان می‌فرماید:

**وَلَمْ يَتَخَذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا.** (سوره فرقان/ آیه ۲)

خداوندی که حکومت آسمانها و زمین از آن اوست و فرزندی برای خود انتخاب نکرد و همتایی در حکومت و مالکیت ندارد، و همه چیز را آفرید و به دقّت اندازه‌گیری نمود. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

فلسفه ماتریالیسم ادعا نمود که تمام سیستم‌ها در طبیعت و جهان مثل ماشین‌هایی خود بخود فعالیت دارد و نظم موجود در آنها یک پدیده تصادفی می‌باشد. در حالیکه امروزه بر مبنای اطلاعات علمی اشتباه بودن این فلسفه نشان داده شده است. اکتشافات قرن بیستم در عرصه علم نجوم نشان داد که جهان و حیات هر دو آفریده شده‌اند. فرضیه انفجار بزرگ ثابت نمود که جهان از هیچ آفریده شده است. اکتشافات اخیر نشان می‌دهد که یک توازن و میزان دقیق و بسیار لطیف در جهان مادی وجود

دارد که فلسفه ماتریالیسم که مبتنی بر وجود جهانی با نظام طبیعی تصادفی است را رد می‌کند. با نگاه به شرایط لازم برای حیات می‌بینیم که تنها کره زمین واحد این شرایط می‌باشد. شرایط بی‌شماری برای بقای حیات بشر ضروری است که این شرایط می‌بایست به صورت همزمان و بدون وقفه صورت بپذیرد. با وجود آنکه تاکنون صدها میلیارد کهکشان که هر کدام به طور متوسط ۱۰۰ میلیارد ستاره در خود جای داده‌اند کشف شده است، این نکته جالب توجه است که چرا تنها در کره زمین شرایط حیات فراهم گردیده است. هر آنچه در جهان است در شکل‌گیری شرایط لازم برای حیات بشر موثر است: از انفجار اولیه، قوای چهارگانه، تعادل ستاره‌ها، نوری که از خورشید می‌تابد، درجه غلظت آب، فاصله بین ماه و زمین، گازهایی که در جو زمین وجود دارد، مدار زمین به دور خورشید و زاویه‌ای که محور زمین دارد، سرعت دوران زمین و فعالیت کوهها، دریاها و... .

علوم امروزی همه این موارد را تحت عنوان اصل انسانی یا میزان لطیف مطالعه می‌کند. اصطلاح میزان لطیف یا fine tuning که در اواخر قرن بیستم به وجود آمد این حقیقت را توضیح می‌دهد. تعداد زیادی از دانشمندان مشخص کرده‌اند که جهان مجموعه‌ای از تصادفات نیست، بلکه همه چیز با طرح و نظم فوق العاده‌ای به وجود آمده است تا شرایط حیات انسان را مهیا کند. دکتر کارل گیرسن (فیزیکدان) می‌گوید: در دهه ۱۹۶۰ فیزیکدانها دریافتند که جهان برای بقای حیات انسان به لطف میزان شده است. در زیر چندین مورد از میزانهای دقیق که توسط خداوند برای شکل‌گیری حیات بشر و پیدایش جهان ایجاد شده است آورده می‌شود.

۱- سرعت انفجار عظیم

مطابق نظر پروفسور پائول دیویس (استاد معروف و شناخته شده‌ی فیزیک در دانشگاه آدلاید) اگر سرعت انبساطی که بعد از انفجار بزرگ صورت گرفت به نسبت $\frac{1}{10^{18}}$ تفاوت می‌کرد، جهان به وجود نمی‌آمد. استی芬 هاوکینگ دقت سرعت انبساط را در کتاب تاریخچه مختصر زمان چنین توضیح می‌دهد: حتی اگر سرعت انبساط ایجاد شده بعد از انفجار بزرگ، از مقدار کنونی خود به نسبت $\frac{1}{10^{17}}$ کمتر بود جهان قبل از آنکه به ابعاد کنونی خود برسد دچار فروپاشی و نابودی می‌شد.

۲- نیروهای چهارگانه

تمام حرکات در جهان مرهون عملکردها و توازن چهار قوه است: نیروی گرانش، نیروی الکترومغناطیس، نیروی قوی هسته‌ای و نیروی ضعیف هسته‌ای. دانشمند مشهور زیست‌شناسی ملکولی توازن فوق العاده بین این چهار نیرو را چنین شرح می‌دهد: فرض اگر نیروی جاذبه ۱ تریلیون مرتبه قوی‌تر بود در آنصورت جهان بسیار کوچکتر و طول حیات بسیار کوچکتر می‌بود. در این صورت جرم یک ستاره متوسط، ۱ تریلیون برابر کمتر از خورشید

بوده و طول عمری در حدود ۱ سال می‌داشت. از طرف دیگر اگر نیروی جاذبه ضعیفتر بود هیچ ستاره یا کهکشانی شکل نمی‌گرفت.

اگر نیروی قوی هسته‌ای کمی ضعیفتر می‌بود، تنها اتم هیدروژن در جهان وجود داشت و دیگر اتم‌ها به وجود نمی‌آمدند و اگر این نیرو نسبت به نیروی الکترومغناطیس کمی قوی‌تر بود در این صورت هسته اتم‌ها همه دو پروتون داشتند یعنی هیدروژن در جهان به وجود نمی‌آمد و ستاره‌ها و کهکشان‌ها از حالت امروزی شان بسیار متفاوت بودند.

بنابراین اگر یکی از نیروهای چهارگانه، اندازه دقیق خود را نداشت در آنصورت نه ستاره‌ای، نه سیاره‌ای، نه اتمی و نه حیاتی به وجود نمی‌آمد.

۳- فاصله بین اجرام آسمانی

توزیع اجرام آسمانی و وجود فاصله‌های بسیار زیاد بین آنها برای موجودیت حیات در کره زمین بسیار ضروری است. فاصله بین اجرام آسمانی طوری محاسبه شده است که نیروهای موجود در جهان، شرایط زندگی در روی کره زمین را تامین می‌کنند. میشاپیل دنتون در کتاب سرنوشت طبیعت در مورد فاصله بین ابرنواخترها و ستاره‌ها می‌گوید: فاصله بین ابرنواخترها و ستاره‌ها مهم است. فاصله ستاره‌ها در کهکشان ما در حدود ۳۰ میلیون مایل است. اگر فاصله آنها کمی کمتر بود مدارهای سیارات بی ثبات می‌شد و اگر این فاصله کمی زیادتر بود ستاره‌ها طوری در فضا پراکنده می‌شدند که احتمالا سیاره‌هایی مثل زمین هیچ وقت شکل نمی‌گرفتند.

۴- نیروی جاذبه زمین

اگر نیروی جاذبه زمین کمی قوی‌تر بود، مقدار بسیار زیادی متان و آمونیا در جو زمین جمع می‌شد که برای حیات ضررهای بسیاری داشت. حال اگر نیروی جاذبه ضعیفتر از مقدار فعلی آن بود در این صورت اتمسفر زمین آب زیادی از دست می‌داد که در اینصورت نیز شرایط حیات بر روی کره زمین غیرممکن می‌شد.

۵- فاصله زمین از خورشید

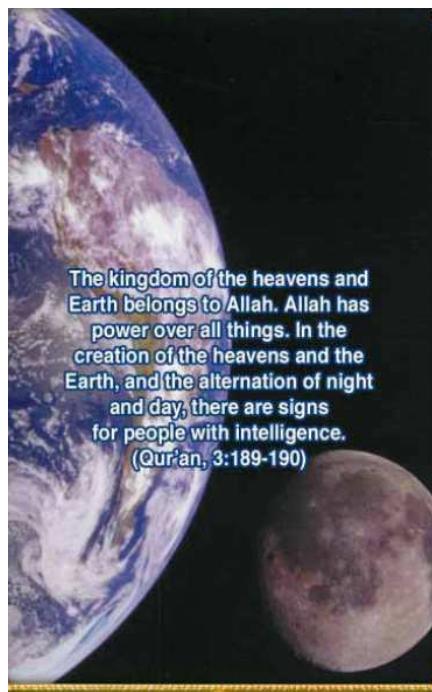
اگر فاصله زمین از خورشید کمی زیادتر بود زمین بسیار سرد می‌شد، چرخه آب در اتمسفر تغییر می‌کرد و کره زمین به عصر یخ‌بندان وارد می‌شد. حال اگر فاصله زمین از خورشید کمتر از مقدار فعلی بود گیاهان می‌سوختند، چرخه آب در اتمسفر به صورت غیر قابل جبرانی آسیب می‌دید و زندگی غیرممکن می‌شد.

۶- ضخامت پوسته زمین

اگر پوسته زمین کمی ضخیم‌تر بود اکسیژن اضافی جو به پوسته زمین منتقل می‌شد و اگر پوسته زمین کمی نازک‌تر بود آتش‌فشارها، حیات بر روی کره زمین را ناممکن می‌ساختند.

۶- سرعت دوران زمین

اگر سرعت چرخش زمین به دور محور خود کمتر بود، در این صورت تفاوت حرارت روز و شب بسیار زیاد می‌شد. اگر کمی سرعت چرخش زمین از مقدار فعلی بیشتر بود، سرعت بادها بسیار زیاد می‌شد و طوفان‌ها و گردبادها زندگی را ناممکن می‌ساختند.

۷- اثر آلبدو (albedo effect)

اثر آلبدو عبارت است از نسبت مقدار نوری که کره زمین منعکس می‌کند به مقدار نوری که جذب می‌کند. اگر این تناسب کمی زیادتر بود همه‌چیز یخ بندان می‌شد و اگر کمی کمتر بود در اثر تاثیرات گلخانه‌ای، کره زمین به سمت گرمای فوق العاده‌ای پیش می‌رفت، زمین در اثر ذوب شدن یخچال‌های طبیعی در آب فرو می‌رفت و در نهایت کره زمین می‌سوخت.

۸- تنااسب مقدار اکسیژن و نیتروژن در جو زمین

اگر نسبت مقدار اکسیژن به نیتروژن از مقدار فعلی آن بیشتر بود فعالیت‌های حیاتی به صورت نامطلوبی شدت می‌گرفت و اگر این نسبت از مقدار کنونی آن کمتر بود فعالیت‌های حیاتی با سرعت کمتری انجام می‌شد.

۱۰- نسبت مقدار دی اکسید کربن و آب در جو زمین

اگر این نسبت بیشتر از مقدار کنونی آن بود هوا بسیار گرم می‌شد و اگر این نسبت کمتر بود دمای اتمسفر کاهش می‌یافتد.

۱۱- ضخامت لایه اوزون

اگر ضخامت لایه اوزون زیادتر بود درجه حرارت زمین کاهش فوق العاده‌ای می‌یافتد. اگر این ضخامت کمتر بود درجه حرارت زمین افزایش چشم‌گیری داشته و این لایه نمی‌توانست از اشعه مضر مأموراً بنفس خورشید جلوگیری کند و مانع از نفوذ آن به سطح زمین شود.

۱۲- زلزله

اگر زلزله بیشتر رخ می‌داد زمین همیشه در حال اغتشاش بود و اگر کمی کمتر رخ می‌داد مواد غذایی در آبهای دریاها منتشر نمی‌شد (چون آتش فشان‌ها مواد غذایی کف دریاها را در داخل آب پراکنده می‌کنند) و عدم مواد غذایی موجب خطر از بین رفتن موجودات آبزی و در نهایت نابودی موجودات خشکی می‌شد.

۱۳- زاویه خمیدگی زمین

زمین با زاویه ۲۳ درجه نسبت به محور دوران خود انحراف دارد و این انحراف موجب به وجود آمدن فصل‌ها می‌شود. اگر در مقدار این زاویه تغییری ایجاد شود درجه حرارت تابستان و سرمای زمستان غیر قابل تحمل می‌شود.

۱۴- اندازه خورشید

اگر خورشید کوچکتر بود موجب یخزدگی زمین و اگر بزرگتر بود باعث سوختن زمین می‌شد.

۱۵- فاصله بین زمین و ماه

اگر این فاصله از مقدار فعلی کمتر بود ماه در اثر نیروی گرانشی به سمت زمین جذب شده و برخورد بین آنها رخ می‌داد. اگر فاصله بین این دو کره بیشتر بود، ماه از زمین جدا شده و در فضا سرگردان می‌شد. حتی اگر اندکی فاصله بین زمین و ماه کمتر شود جزر و مدهای بسیار خطرناکی شکل می‌گیرد و امواج اقیانوس‌ها مناطق غیر مرتفع را زیر آب قرار می‌دادند. همچنین درجه حرارت اقیانوس‌ها افزایش یافته و تعادل دمایی کره زمین که برای حیات ضروری است بر هم می‌خورد. هم‌چنین اگر فاصله زمین از ماه زیادتر بود، جزر و مد دریا کاهش می‌یافتد و بالتبغ آن آب اقیانوس‌ها حرکت کمتری داشت. حرکت کمتر در آب دریاها و رکود آب در آن موجب به خطر افتادن حیات آبزیان و برهم خوردن میزان اکسیژن مورد نیاز برای تنفس انسان می‌شد.

۱۶- درجه حرارت زمین و زندگی براساس عنصر کربن

وجود عنصر کربن که اساس تمام موجودات زنده را تشکیل می‌دهد مربوط به درجه حرارت زمین در یک حد معین است. کربن ماده اصلی برای ملکولهای ارگانیک از جمله آمینو اسید، نوکلئید اسید و پروتئین است. لذا کربن عنصر اساسی برای زندگی است. به همین دلیل زندگی تنها می‌تواند براساس عنصر کربن باشد. با توجه به این مطلب لازم است که دمای محیط نه کمتر از ۲۰- درجه و نه بالاتر از ۱۲۰ درجه باشد. این محدود دمایی تنها در زمین موجود است.

آنچه گفتیم تعداد کمی از توازن‌های ضروری برای ادامه حیات بر روی زمین است و همه ثابت می‌سازد که خلقت نتیجه یک سلسله تصادف نیست.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَلَّهُ هُلَّىٰءِ قَدِيرٌ
و حکومت آسمانها و زمین، از آن خدادست و خدا بر همه چیز تواناست. (ترجمه آیت الله مکارم شیرازی)

منبع:

۱- کتاب اعجاز قرآن (در پرتو ساینس و تکنولوژی معاصر)، نوشته هارون یحیی، ترجمه دکتر محمد فرید آسمند.

Allah's miracles in the quran, written by harun yahya, Goodword Books, 2005 -۲